Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҲАҚИҚАТИ

1988 йил 1 сентябрь
ПАЙШАНБА
№ 199 (4.395).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин.

МАШИНА МУШКУЛНИ ОСОН ҚИЛАР

Пахтачиликдаги қийин ва сермеҳнат жараёнларни тамомила механизация зиммасига юклаш, деҳқон оғирини енгил қилиш муҳим муаммолардан бири бўлиб қолмоқда. Хом ашё ишлаб чиқаришни кўпайтириш энг аввало жадаллаштириш, ҳосилдорликни юксалтириш ҳисобига эришилмоғи шарт. Буни фан-техника тараққиёти ва комплекс механизацияни жорий этиш орқали амалга ошириш мумкин.

Пахта йиғим-терими тармоқнинг энг долзарб муаммоси. Уни ҳал этишда комплекс механизациянинг аҳамияти катта эканлиги барчага аён. У сарф-харажатларни камайтиради, меҳнат унумдорлигини оширади. Ўрта Осиё қишлоқ хўжалиги экономикаси илмий тадқиқот институти маълумотларига кўра кейинги икки-уч йил мобайнида ҳар гектар пахтазорга сарфланган меҳнат ўртача 900—1000 киши-соатни ташкил этмоқда. Ана шунинг 45—50 проценти йиғим-терим мавсумига тўғри келаётир. Экин ҳосилдорлиги ва маҳаллий шароитга, технологик картада белгиланган нормативларга кўра меҳнат сарфи 600—700 киши-соатни ташкил этиши керак. Ҳозирги шароитда ҳосилни машиналарда йиғиштирмай туриб меҳнат сарфини қисқартириш, унумдорликни ошириш ҳақида ўйлаш хом хаёлдир. Машина терими техника тараққиётининг энг асосий бўғинларидан бири ҳисобланади.

Таҳлил шуни кўрсатмоқдаки, пахта териш машиналари қўлланилганда меҳнат сарфи 50—60 процентгача қисқариши таъминланади. Бироқ баъзи областлар, районлар ва хўжаликларда ҳанузгача машина теримига етарлича аҳамият берилмаётганлиги ачинарли. Масалан, сўнгги йилларда Андижон, Наманган, Самарқанд, Фарғона, Хоразм областларида машиналарда терилган ҳосил салмоғи 14,9—39,1 процентни ташкил этди, холос. Ваҳоланки, Сирдарё областида ана шу кўрсаткич 67,3, Жиззахда 60 процентга етди.

Республикада ҳосилнинг асосий қисмини техника ёрдамида йиғиштираётган колхоз ва совхозлар оз эмас. Қорақалпоғистон АССРдаги 41 хўжаликда машина терими салмоғи 50 процентдан 70 процентгача, Андижон областидаги 7 хўжаликда 50—80 процентни, Жиззах областидаги 31 хўжаликда 60—90 процентни, Тошкент областидаги 41 хўжаликда 60—90 процентни, Сирдарё областидаги 51 хўжаликда 60—90 процентни ташкил этди. Бу рақамлар етиштирилган ҳосилнинг асосий қисмини машиналарда йиғиштириш мумкинлигидан далолат беради.

Машина теримининг иқтисодий самарадорлиги асосан агрегатларнинг иш унумига, яъни мавсумда қанча ишлатилганига боғлиқ. Унумдорлик ошган сайин пахта таннархи пасаяди, хўжаликларнинг иқтисодий кўрсаткичлари орта боради. Илмий тадқиқотларга кўра машиналарнинг мавсумий иш унуми 80 тонна бўлганда ҳар тонна хом ашёни териш учун сарфланадиган маблағ 90,6 сўмни, 110 тонна бўлганда эса 68,6 сўмни ташкил этади. Ваҳоланки, ана шунча пахта қўлда терилса ўртача 114 сўм сарфланади.

Агар машиналарнинг мавсумдаги иш унуми 60 тоннадан паст бўлса самара келтирмайди, у ҳатто қўл теримидан ҳам қимматга тушади. Республика бўйича мавжуд машиналарнинг ўртача иш унуми бултур 59 тоннага тўғри келди. Бу кўрсаткич Андижон областида 25,1, Фарғонада 34,7, Наманганда 49,2, Навоийда 52,3, Самарқандда 52,6, Жиззахда 57,6 тоннадан ошмади. Хўжаликлар машина терими учун сарфлаган маблағлар ҳеч қандай наф келтирмади. Машинада териб олишга мўлжалланган 1 миллион тоннадан зиёд хом ашё қўлда йиғиштирилганлиги сабабли қўшимча 60 миллион сўм сарфлашга тўғри келди. Қантарилган машиналарни ремонт қилиш ва амортизация харажатлари қарийб 19 миллион сўмга етди.

Пахта териш машиналаридан самарали фойдаланиш учун даладаги барча юмушлар ўз вақтида сифатли бажарилиши шарт. Бинобарин машиналарнинг иш унуми, теримнинг тозалиги пайкалларнинг қандай тайёрланганлигига, кўсакларнинг очилишига боғлиқ. Машина теримига ажратилган далалар текис бўлиши шарт. Охирги культивация тупроқ тобга

Пахтачиликда қайта қуриш

келганда ўтказилиши айниқса муҳим. Ана шунда эгатлардаги тупроқ майин бўлади, машиналарнинг нормал ишлаши учун шароит вужудга келади. Жўяклардаги йирик кесаклар терим аппаратининг яхши ишлашига имкон бермайди, натижада пахта ерга тўкилади.

Машина теримида юксак самарага эришиш учун ғўзалар ўз вақтида чеканка қилиниши, бегона ўтлардан тозаланиши, сўнгги суғориш олдидан очилган эгатлар равон бўлиши катта роль ўйнайди. Шунингдек дефолиацияни қулай муддатларда ўтказиш ҳам катта аҳамиятга эга.

Сирдарё областидаги «Малик» ва «Социализм», Самарқанд областидаги «ВЛКСМ 60 йиллиги» ва «Жомбой» совхозларининг иш тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, машина теримининг самарадорлиги юқорида қайд этилган агротехника қоидаларига қатъий риоя қилинишига, машиналар ҳамда кадрларни пухта тайёрлашга боғлиқ.

Ана шу қоидаларга қатъий риоя қилган пешқадам механик-ҳайдовчилар ўтган йилги мавсумда ўз агрегатлари бункеридан 100—280 тоннадан юқори сифатли хом ашё бўшатдилар. Харажатлар ҳам кўп бўлмади. Масалан, Сирдарё областидаги Пушкин номли совхозда бир центнер пахта етиштириш учун кетган меҳнат сарфи 12,4 киши-соатни, бир гектар пахтазор учун 394 киши-соатни ташкил этди, холос. Пахтачиликдаги рентабеллик 84 процентга етди. Бир центнер хом ашё таннархи 39,86 сўмни ташкил этди. Ялпи ҳосилнинг 77 проценти ёки 9.784 тоннаси агрегатлар ёрдамида саранжомланди. Унинг 7.547 тоннаси биринчи сортларга топширилди. Тошкент областидаги Сегизбоев номли совхозда ҳам машиналарни қўллаш катта иқтисодий наф келтирмоқда. Бу ерда бир центнер пахта етиштириш учун 15—16 киши-соат сарфланаётир. Ҳар машинада ўртача 122 тонна пахта терилмоқда.

Республика бўйича ҳар машинада ўртача 90 тоннадан пахта терилган тақдирда бункерлардан 3 миллион 100 минг тонна ҳосил бўшатиш мумкин. Қолган хом ашёни колхозчилар ва совхозларнинг ишчилари ўз кучлари билан бемалол йиғиштира оладилар.

Колхозлар, совхозлар ва механик-ҳайдовчиларнинг ҳосилни ўз вақтида, сифатли йиғиштириб олиш учун моддий манфаатдорлигини янада ошириш мақсадида машина теримига оширилган ҳақ тўлашни жорий этиш керак. Мавсумий нормани бажарган ва ошириб уддалаган, ҳосилни тоза терган механик-ҳайдовчиларга кўпроқ ҳақ тўлашни йўлга қўйиш зарур.

Қишлоқда механизатор кадрларнинг муқим ишлашлари учун маиший ва истиқомат шароитларини яратиш, уларнинг унумли меҳнат қилишлари ҳамда ҳордиқ олишлари учун имконият вужудга келтириш даркор. Арнасой районидаги Гречко номли, Рокоссовский номли, Малиновский номли, Алексеевский номли совхозларда механизаторларнинг уй-жойга бўлган талаблари қондирилмаётир. Бу хўжаликларда ҳар бир кишига ўртача 1,9—5,4 квадрат метр турар-жой тўғри келмоқдаки, оқибатда кадрлар қўнимсизлигини тўхтатиб бўлмаётир. Сирдарё областининг қўриқ хўжаликларида ҳам аҳвол бундан яхши эмас. Натижада 1986—1987 йиллар мобайнида кўчиб келган 542 оила илгариги жойига қайтиб кетди. Бунинг оқибати эса маълум: йиғим-терим мавсумида ташқаридан ҳашарчилар жалб этилаётир, терим агрегатлари малакасиз механизаторларга топширилмоқда.

Ўзбекистон ССР Агросаноат давлат комитети ҳар йили колхоз ва совхозларда машина теримини ташкил этиш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқаяпти ва жорий этаяпти. Таҳлил шуни кўрсатдики, хўжаликларнинг машиналар билан таъминланганлиги 1988 йил бошида Тошкент областида 84 процентни, Сирдарёда 83, Навоий, Самарқанд, Хоразм областларида 82, Фарғонада 80, Жиззах ва Наманганда 79, Қашқадарёда 78, Андижонда 79 процентни ташкил этди. Бу машина терими пайсаллаш, уни хушламаслик оқибати. Бинобарин хўжаликлар ҳисобдан чиқарилган машиналар ўрнига янгисини сотиб олишни истамаяптилар.

Республикада асосий қишлоқ хўжалиги маҳсулоти — оқ олтин етиштирш самарадорлигини кескин ошириш пайти келди. Бу вазифа яқинда бўлиб ўтган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XI пленумида ҳам алоҳида таъкидланди. Буни рўёбга чиқариш учун ҳар бир хўжалик раҳбари, ҳар бир меҳнаткаш резервларни қидириб топишда, уни ишга солишда фаол иштирок этиши, мавжуд ишлаб чиқариш ва техникавий имкониятларни, илғорлар тажрибасини қўлланишда жонбозлик кўрсатиши, пахта териш машиналаридан тўла қувват билан фойдаланиш ҳамда иқтисодий омилларни кенг ишга солишда бош-қош бўлишлари зарур.

В. КОЛЕНКО,
Ўзбекистон ССР Агросаноат давлат комитети раисининг ўринбосари.

БУГУН УМУМХАЛҚ БАЙРАМИ— БИЛИМЛАР КУНИ

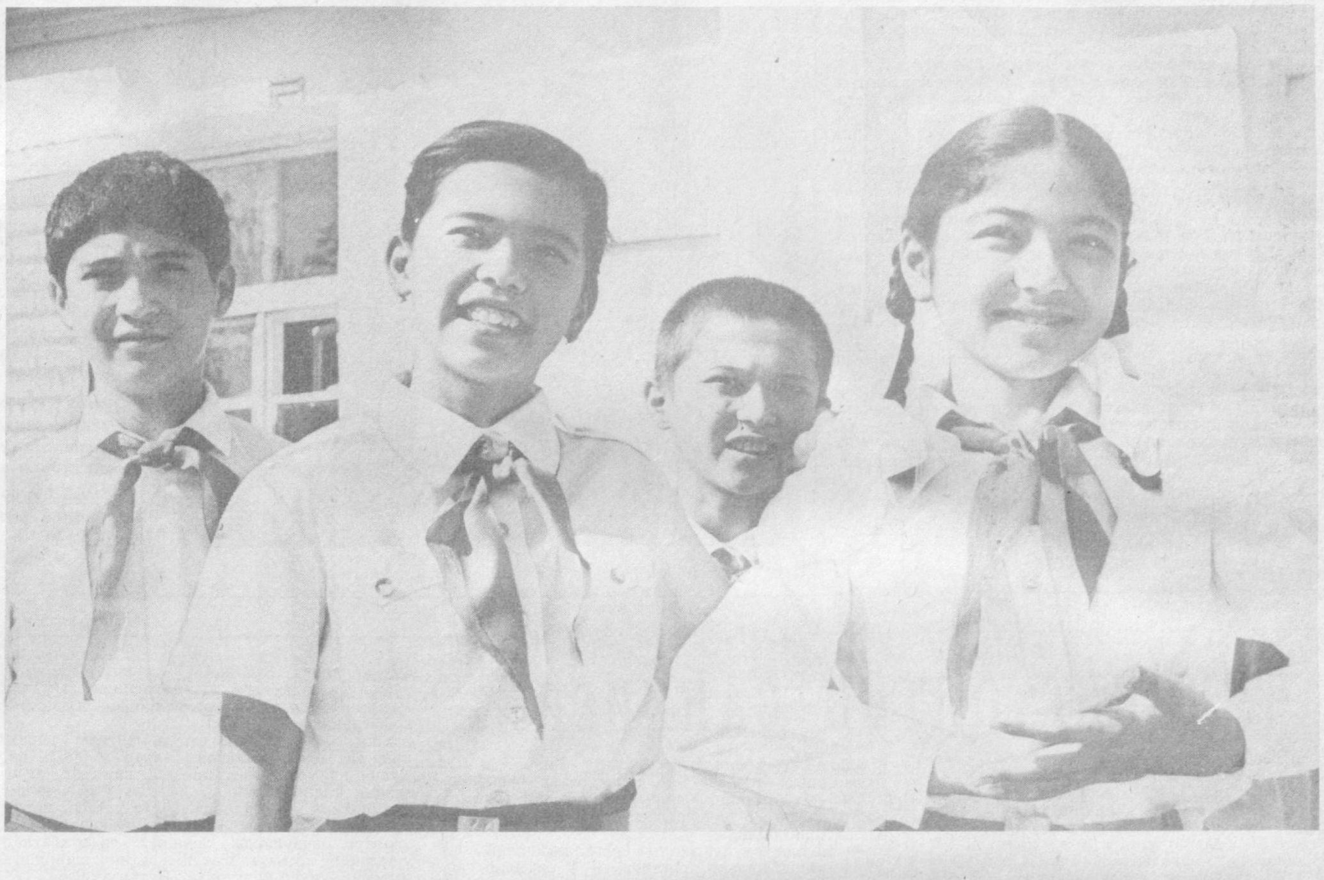

Салом, мактаб — қадрдон маскан!

Н. МУҲАММАДЖОНОВ фотоси.

«МИР» ОРБИТАЛ КОМПЛЕКСИ ИЧИДА ХАЛҚАРО СОВЕТ—АФҒОН ЭКИПАЖИ ИШЛАМОҚДА

ТАСС ахбороти

1988 йил 31 август куни Москва вақти билан соат 9 дан 41 минут ўтганда «Союз ТМ—6» космик кемаси «Мир» илмий-тадқиқот комплекси билан туташтирилди.

Совет космонавтлари Владимир Титов, Муса Манаров, Владимир Ляхов, Валерий Поляков, ва афғон космонавти Абдул Аҳад Моманддан иборат халқаро экипаж биргаликдаги тадқиқот ва экспериментларни бажаришга киришди.

«Мир» комплекси ичидаги Совет—Афғон экипажининг иш программаси олти кунга мўлжалланган бўлиб, геофизика ва медицина-биологияга доир тадқиқотларни ўз ичига олади.

Космонавтлар Афғонистон Республикасидаги илм-фан ва халқ хўжалигига оид турли вазифаларни ҳал этиш мақсадида мамлакат территориясини оддий кўз билан ва асбоблар ёрдамида кузатиш ҳамда суратга олиш борасида катта ҳажмдаги ишларни бажаришлари лозим. Жумладан, Афғонистоннинг фойдали қазилмалар қидириш учун диққатга сазовор бўлган баланд тоғли ва бориш қийин районларини, шунингдек ўзлаштиришга яроқли ерларини аниқлаш ва территориянинг сейсмик шароитини чамалаш мақсадида фотосуратга олиш режалаштирилмоқда.

Биргаликдаги учиш давомида ўтказиладиган медицина-биология экспериментларида тадқиқотчи врачнинг бевосита иштирок этиши, шу экспериментларнинг ўзига хос хусусиятидир.

Биргаликдаги тадқиқотлар программаси бажарилганидан кейин Владимир Ляхов билан Абдул Аҳад Моманд «Союз ТМ—5» кемасида ерга қайтиб тушадилар. Владимир Титов, Муса Манаров ва Валерий Поляковлар ер атрофи орбитасидаги ишни давом эттирадилар.

Экипаж билан радио орқали гаплашиш натижаларига кўра космонавтлар ўзларини яхши ҳис этмоқдалар.

Одам бошқараётган «Мир» комплекси ичидаги системалар ва илмий аппаратлар нормал ишлаб турибди.

МУКОФОТ ТОПШИРИЛДИ

М. Горький номли Владивосток ўлка драма театрининг спектаклларини минглаб томошабинлар келиб кўрдилар.

Совет театр санъатини пропаганда қилишда, республика меҳнаткашларини интернационал руҳда тарбиялашда муҳим роль ўйнаган гастролларни муваффақиятли ўтказганлиги учун Владивосток ўлка драма театри Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

31 август куни театр коллективига республиканинг давлат мукофотини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари А. П. Романовский топширди.

(ЎзТАГ).

Халқ ҳокимияти сабоқлари

ДЕПУТАТ ВА ПЛАН

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИДАН РЕПОРТАЖ

Завод ўзининг плани оширилишини талаб қилиш ҳоллари тез-тез учраб турадими? Одатда планни камайтиришга ҳаракат қилишади. Мана Қаршидаги тажриба ремонт-механика заводига келгуси йили планини «бердилар». Планда саккиз ярим миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш кўзда тутилган. Завод эса ўн тўрт миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришни ўз олдига вазифа қилиб қўйди! Бунда албатта маҳсулот турларини аниқлаш, ускуналарни янгилаш, уй-жойлар қуриш тўғрисида ғамхўрлик қилиш назарда тутилган. Нима ҳам дейиш мумкин. Оқилона, бажарса бўладиган, давлатга ҳам, меҳнат коллективига ҳам нафли талаблар.

Қарши шаҳридан депутат Валерий Александрович Лозицкий (210-округ) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида ана шу корхона муаммолари тўғрисида фикр юритмоқда. Эътибор беринг-а, мазкур масала бош бошқармада эмас, министрликда ва ҳатто Госпланда эмас, республика Олий Совети Президиумида муҳокама қилинмоқда.

Илгарилари депутатлар план лойиҳаси билан сессиядан бир неча кун илгари танишиб чиқар эдилар. Планлар ғоят бекаму кўст тузилганиданми ёки депутатлар ишнинг моҳиятини аниқлашга улгура олмаганликлариданми сессияда ҳамма депутатлар уни ёқлаб овоз берарар эдилар. Баъзи аниқликлар киритиларди, албатта... Шу билан уни атрофлича муҳокама қилгандек бўлардилар. Хато ва камчиликлар кейинчалик юзага чиқарди. Кейин эса завод тўла қувват билан ишламаётганлиги, қурилиш эса ғиштсиз, шифохона зарур ускуналарсиз қолганлиги маълум бўлиб қоларди. Эҳтимол депутатлик нишонини таққан ишчи, инженер ва врач айниқса қийин аҳволда қолар эди. Чунки улар ана шу планни ёқлаб овоз берган эдилар, энди кимга шикоят қилиш керак?

Энди шикоят қилиш ҳақиқатдан ҳам кеч эди. Оқилона планлаштиришни таъминлаш керак. Мана Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми бир мунча бошқачароқ тадбирни амалга оширмоқда: сессия бошланишидан бир неча ой илгари план лойиҳаси депутатлар муҳокамасига қўйилди. Шундан кейин сессия 1989 йилги давлат планини тасдиқлайди ва унга қонун тусини беради.

Биз давлат плани деймиз. Бироқ давлат манфаатларини ифодалашга ким вакил қилинган? Баъзида биз давлат манфаатларини маҳкамачилик мулоҳазалари ва даъволари, маҳаллийчилик билан алмаштириб қўймаяпмизми? Мана шундай ҳам бўлади: ўзини корхона хўжайини деб билган бош бошқарма заводдан ишлашни, ортиқча ресурсларни кўпроқ сақлаб қолишни талаб қилади...

Планлар ҳам «юқори»дан берилади. Уларда конкрет имкониятлар ҳисобга олинмаслиги у ёқда турсин, кўпинча оқилона фикр ҳам ҳисобга олинмайди. Умумдавлат иқтисодий стратегияси мавжуд, албатта. Ҳар бир коллективнинг ишини унга мувофиқлаштириш мумкин. Бироқ меҳнат коллективининг фикрини ҳисобга олиш лозим— коллектив умумдавлат иқтисодий стратегиясини бойитадиган, асосий вазифаларни ҳал этишга кўмаклашадиган йўлларни кўрсатиб беради.

Гарчи план органлари ва идоралардаги баъзи кишилар халқ хўжалигини программалаштиришда бутун чоралар билан устунликни сақлаб қолишга уринаётган бўлсалар, уларга давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги Қонунни эслатиб қўямиз. Мазкур қонун меҳнат коллективига катта ҳуқуқлар бериб, уни ижодий ташаббус кўрсатишга, кенг халқ оммасининг меҳнат активлигини оширишга илҳомлантиради. Ниҳоят, СССР Статистика давлат комитетининг ахборотини эслатиб ўтамиз. Ахборот ҳаммамизни қувонтирмасада, аммо сабоқ бўларлидир.

Республикамиз биринчи ярим йилликда саноат маҳсулоти етказиб бериш юзасидан шартнома мажбуриятларини бажариш соҳасида мамлакатда охирги ўринга тушиб қолди. Бизда маҳсулот (иш, хизмат) ҳажми ва меҳнат унумдорлигининг ўсиши энг паст даражада бўлди.

Буни мисоллар билан кўрсатиш учун яна Қаршидаги ўша заводнинг фаолияти ва имкониятлари ҳақида фикр юритамиз: агар завод ўз фойдаланилмаган ресурсларининг лоақал бешдан бир қисмини ишга сола олганда эди, корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш ва меҳнат унумдорлиги суръатларини уч-тўрт баравар ўстиришга эришилган бўлур эди. Аминмизки, бошқа меҳнат коллективлари ҳам шундай деб жавоб берган бўлар эдилар.

Олий Советда ўн тўққизта доимий комиссия бор. Комиссияларнинг аъзолари бўлган депутатлар олтита йиғма группа-тайёргарлик комиссиялари тузганлар. Бу комиссиялар келгуси йилга мўлжалланган халқ хўжалигини ривожлантириш плани лойиҳасини кўриб чиқишга киришдилар. Лойиҳани республика Госплани ҳам кўриб чиққан.

Бу борада энг аввало ишларнинг ташкил этилиши қизиқарли ва ибратлидир. Бундан маҳаллий Советлар фойдаланса бўлади. Тайёргарлик комиссияларига давлат арбоблари кирган, улар ўз соҳасининг билимдонларидир. Комиссиялар бирон бир тармоқнинг муаммоларини кўриб чиқиш чоғида фақат «тармоқ» муаммолари

(Давоми 2-бетда).

ОРОЛДА ВАЗИЯТ ҚАНДАЙ?

Экологик ҳалокат хавфи сақланиб турибди. Кўрилаётган тадбирлар қуриётган Оролни қутқариш учун ҳали етарли эмас. Оролбўйи муаммолари билан шуғулланувчи республика ҳукумат комиссиясининг Тошкентда бўлиб ўтган мажлисида шу ҳақда гапирилди. Мажлисни комиссия раиси, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари, республика Агросаноат давлат комитетининг раиси И. Ҳ. Жўрабеков олиб борди.

Республика олимлари комиссия аъзоларига регионда содир бўлган вазият ҳақидаги ахборотни баён этдилар. Улар денгизнинг қуриб бораётган тубидан шамол ҳар йили 72 миллион тоннага яқин тузни учириб кетаётганлигини таъкидлашди. Денгиздан анча наридаги ерларга тушаётган ана шу туз ерларнинг унумдорлигини ва қишлоқ хўжалик экинлари ва яйловларнинг ҳосилдорлигини анча пасайтирмоқда. Сўнгги йилларда бу ерда ўсимликларнинг юзга яқин тури йўқолиб кетди, илгариги қалин тўқайзорлар ҳувиллаб қолган шўрхок ерларга айланди. Саҳрога айланиш жараёни давом этмоқда. Оқибатда ҳар йили 100—120 миллион сўмлик зиён кўрилмоқда.

Социал-иқтисодий вазият ҳам мураккаб бўлиб турибди. Орол бўйида аҳоли жон бошига ичимлик суви истеъмол қилиш даражаси медицина нормаларига қараганда бир неча марта камдир. Айни вақтда аҳволни бирмунча ўнглаб олишга ёрдам берадиган магистрал водоводлар ва водопроводлар қурилиши пудратчи ва буюртмачиларнинг идоравий келишмовчиликлари оқибатида тўхтаб қолди.

Мажлис қатнашчилари нутқларни муҳокама қилишар экан, республика олимлари ҳам ҳали етарлича активлик билан самарали ишлашмаётганликларини таъкидладилар. Академия институтлари ҳамда илмий-тадқиқот институтлари ушбу муаммони саккиз йилдан бери ўрганмоқдалар. Аммо Оролни ва унинг атрофидаги территорияни қутқариш учун таъсирчан чоралар ҳозирча топилгани йўқ. Тадқиқотлар ва экспериментлар оз куч билан суст олиб борилмоқда, бу ўринда зарур бўлган қудратли техникадан фойдаланилаётгани йўқ. Мутахассисларнинг кўпгина таклифлари кўпинча ҳатто практикада текшириб кўрилмаяпти.

Республика ҳукумат комиссияси шуни инобатга олиб, олимлар ишини яхшилаш юзасидан конкрет тадбирлар белгилади. Илмий ечимларни мувофиқлаштирувчи кенгаш тузилиши, регионадаги ҳайвонот ва ўсимлик оламини тиклаш ва сақлаб қолиш учун Орол бўйида қўриқхоналар ташкил этилиши ана шулар жумласидандир. Илмий-тадқиқотларнинг энг муҳим йўналишлари белгиланди.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XI пленуми белгилаган йўлдан

КОММУНИСТЛАР, ОЛДИНГИ САФГА!

ЧОРВАДОР ТАШАББУСИ

Яқинда «Чорвачилик — зарбдор соҳа» мавзуида суҳбат ўтказилди. Мутахассислар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XI пленуми материалларини кенг тушунтириб бердилар. Тармоқ ходимлари олдида турган долзарб вазифалар, ечимини кутаётган муаммолар хусусида қизғин фикр алмашдик. Ферма мудири Ж. Мажидов барчани ёш коммунист Ойсара Ражабова сингари зарбдорчасига меҳнат қилишга даъват этди.

Чиндан ҳам фермада Ойсарага ҳавас қилмаган, унга эргашмаган киши бўлмаса керак. Эътиқодли, ўта талабчан, ташаббускор бу чорвадор Озиқ-овқат программасининг муваффақиятли бажарилишига муносиб улуш қўшмоқда. Дастлаб фермага келганида сигирларни парваришлаш, сут соғишда кўникмаси йўқ, уятчан қиз эди. Мураббийлар қанотлари остига олишди. Ойсара ҳаёт қозонида қайнади. Ўзи каби оққўнгил, меҳнатсевар йигитга турмушга чиқди. Уйли-жойли, бола-чақали бўлди. Аста-секин маҳоратини ошириб борди. Мусобақадошим ихлос билан иш юритади. Қарамоғидаги сигирларнинг феълини синчиклаб ўрганади. Озуқадан иложи борича тежаб-тергаб фойдаланади. Ўтган йили у планданташқари 6.870 килограмм серқаймоқ сут соғиб, мусобақа пешқадамлари сафидан ўрин олди.

Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси арафасида коммунист Ойсара Ражабова ташаббус билан майдонга чиқди. Ҳар сигирдан 2.800 килограмм ўрнига 3200 килограммдан маҳсулот олишга аҳд қилиб, барчани меҳнат беллашувига чақирди. Айни кунларда мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланиб, «Камалак», «Гўзал» лақабли сигирлардан 14 килограммга етказиб сут соғиб олаяпти.

Ойсара Ражабова ишнинг муваффақиятини идеологик жиҳатдан таъминлашда ҳам жонбозлик кўрсатмоқда. Айниқса илғор тажрибаларни оммалаштириш, мусобақанинг оммавийлигини таъминлашда ферма цех партия ташкилотига яқиндан ёрдам бераяпти. Бундай тиниб-тинчимас кишилар қайта қуришнинг ҳақиқий меъморларидир.

Биз — чорвадорлар учун катта синов даври яқинлашмоқда. Шу боисдан қишловга етарли миқдорда озуқа жамғариш, молхоналарни ремонтдан чиқариш ва бошқа ишлар уюшқоқлик билан амалга оширилмоқда.

С. ЭРГАШЕВА,
Пешку районидаги Куйбишев номли колхоз сигирсоғари, КПСС аъзоси.

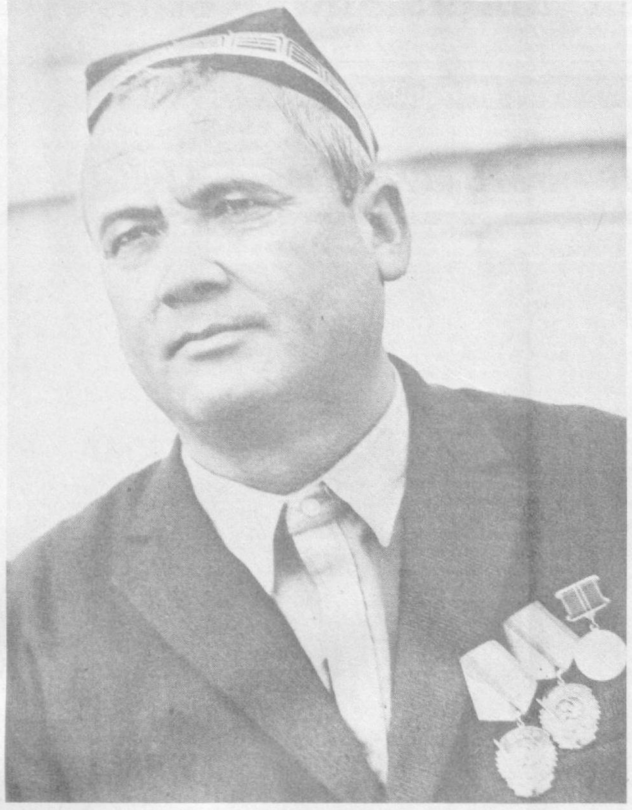

> «ХЎЖАЛИКНИНГ ҲАҚИҚИЙ АСОСИ — ОЗИҚ-ОВҚАТ ФОНДИДИР... ДАВЛАТ ҲОКИМИЯТИДА БУНДАЙ ФОНД БЎЛМАСА, БУ ДАВЛАТ ҲОКИМИЯТИ ҲЕЧ НАРСАГА АРЗИМАЙДИ. БУНДАЙ ФОНД БЎЛМАСА, СОЦИАЛИСТИК СИЁСАТ ФАҚАТ ОРЗУ БЎЛИБ ҚОЛАДИ».
>
> *В. И. ЛЕНИН.*

Коммунист Комилжон Мамажонов Тошлоқ районидаги Карл Маркс номли колхознинг энг тажрибали деҳқонларидан. У узоқ йиллардан буён бригадага бошчилик қилиб, мўл, арзон ва сифатли ҳосил етиштиришнинг ўзига хос тажриба мактабини яратди. Лаёқатли шогирдлар етиштирди, янги-янги ташаббуслар билан майдонга чиқди. Шу боисдан уста заршунос Бутуниттифоқ XIX партия конференциясида делегат бўлиб қатнашди.

Бригада аъзолари жорий йилда сидқидил тер тўкиб, далаларда мўл ҳосил яратдилар. Ниятлари — гектар бошига камида 35 центнердан хирмон кўтариш.

СУРАТДА: бригада бошлиғи, Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси делегати К. Мамажонов.

А. ҚОСИМОВ фотоси.

Улуғ номни эъзозлаб

ЧЎЛНИНГ ОЛТИН САНДИҒИ

У чорвадорлар орасида вояга етди. Сурув-сурув қўй боқиб, маъмурчилик ишига муносиб ҳисса қўшди. Бу орада Совет Армияси сафига чақирилди. Йигитлик бурчини аъло даражада ўтаб, қадрдон қишлоғига қайтганида кўпчилик Қарши чўлига отланганди.

— Маматқул Ороловлар кетма-кет хат ёзиб, барчамизни мардлар масканига даъват этишаяпти, — деди акаси Узоқ Сафарга юзланиб.

— Чўлда ишлашнинг ўзи бўлмайди. Жазирама иссиқ, гармсел, шамолу довуллар тинкани қуритади. Обдон ўйлайлик, охир-оқибат аттанг деб қолмайлик.

— Камтарлик қилма, — далда берди у. — Ҳаммамиз меҳнат билан катта бўлдик. Она заминни ардоқлаш, техникани бошқариш бўйича кўникма ҳосил қилдик. Қўлни қўлга берсак, албатта юзимиз ёруғ бўлади.

Кўп ўтмай Сафар Кўчкинов ака-укалари билан Сальвадор Альенде номли совхозга кўчиб келди. У дастлабки йили сувчилик қилди, тракторни моҳирлик билан бошқариб, қатор ораларига ишлов берди. Қисталанг дамларда омилкорлик, сабот-матонат кўрсатди. Натижада биринчи мавсумдаёқ кўпчиликка танилди. Хўжалик раҳбарлари унга катта ишонч билдириб, бригада саркори этиб тайинладилар. Оила аъзоларининг таклифи билан коллектив пудрат жорий этилди. 58 гектар ерга деҳқончилик қилиб, ғўзаларни меҳр билан парваришладилар. Ака-укалар яхши ишлаш билан бирга хайрли ташаббуслар билан майдонга чиқдилар. Айниқса, техникадан унумли фойдаланиш, ҳосилни ўз кучлари билан саранжомлаш борасидаги ҳаракатлари кенг қўллаб-қувватланди. Меҳнат зое кетмади: ҳар гектар ердан 25 центнердан чўл дурдонаси йиғиштириб олинди.

— Коллектив пудратнинг афзаллиги беқиёс, — ҳикоя қилади бригадир. — У одамларни тарбиялади, интизомни мустаҳкамлади. Барча бир ёқадан бош чиқариб, пировард натижа учун сидқидил тер тўкди. Авваллари ойлик маошимиз нари борса 200 сўмдан ошмасди. Энди эса бу кўрсаткич тўрт юз сўмдан кам бўлмаяпти.

— Илғор усул шарофати туфайли 1986 йилда С. Кўчкиновлар оиласи 200 тонна оқ олтин етиштириб, хўжаликка 156 минг сўм даромад келтирди. Уларнинг иш ҳақидан ташқари олган мукофоти 37 минг сўм бўлди.

Кайфиятга кўп нарса боғлиқ. Иқтисодий манфаатдорлик таъминланаётганлиги, илҳомбахш мусобақа туфайли қийинчиликлар енгилмоқда. Коммунистлар, тажрибакорлар ёрдамида ҳар қандай шароитда ҳам мўл ҳосил яратилмоқда.

Совхоздаги ажойиб фазилатли кишилар ҳақида гап кетганида биринчи бўлиб Сафаржоннинг номи тилга олинади. Ғоят оғир шароитда кимнинг ким эканлиги тезда маълум бўлади. Шербилак йигит фақат ўзини ўйламайди. Мусобақадошлари, шогирдлари билан тажрибаларини баҳам кўради. Пахтачиликка комплекс механизацияни жорий этиш ҳақида тинмай қайғуради. Совхоз коммунистлари катта ишонч билдириб, уни КПСС аъзолигига қабул қилдилар. Бригадир Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг кумуш медали ҳамда енгил автомашинаси билан мукофотланди.

Уни пайкал оралаб юрган пайтида учратдик. Ён атрофга синчков назар ташлайди. Сувчи ва механизаторларга юзланиб, агротехник тадбирларни сифатли ўтказишнинг аҳамиятини таъкидлайди. У сўз устаси, моҳир агитатор ҳам экан. Кўпчиликни қизиқтирган долзарб мавзуларда лекция ва суҳбатлар уюштириб, омма ғайрат-шижоатини оширишга муносиб улуш қўшмоқда. Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси материалларига бағишланган чиқишлари барчада катта қизиқиш уйғотди. Коллективда ошкоралик, демократия чуқур илдиз отмоқда.

— Одамларимизнинг баҳоси йўқ, — ғурур билан таъкидлайди Кўчкинов. — Лекин улар ҳақида кам қайғураяпмиз. Шийпонлар мавсумга тўла шай эмас. Кўргазмали агитация воситалари, керакли адабиётлар етишмайди. Мусобақани ташкил этишда расмиятчиликдан қутила олмаяпмиз. Цех партия ташкилотларида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишларида бу ҳақда жиддий гап борди. Коммунистлар хўжалик раҳбарлари, мутахассислари, идеология ходимлари олдига ҳақли талаблар қўйдилар.

Далаларга боқиб кўз қувнайди. Бодироқдай очилаётган лўппи пахталар ўзгача файз бағишламоқда. Сафар, Узоқ, Норали Кўчкиновлар заҳматли меҳнат эвазига етиштирилган ҳосилни нест-нобуд қилмай саранжомлаш пайида. Ниятлари ҳосилдорликни гектар бошига 35 центнерга етказиш!

Н. ХУДОЁРОВ.

Нишон райони.

ШАҲАРЛИКЛАР ДАСТУРХОНИГА

Хўжалигимиз коммунистлари, барча ишчи-хизматчилари партия даъватига амалий иш билан жавоб беришга ҳаракат қилгандик. Сабоқлардан тўғри хулоса чиқарилмоқда. Айни кунларда саховатли боғлар, далаларда иш қизғин. Шарбатга тўлган ноз-неъмат пешма-пеш йиғиб терилиб шаҳарликларга тортиқ этилмоқда. Коммунист ва комсомоллар, халқ депутатлари шахсий ибратлари билан барчани олға ундашмоқда.

Совхоз партия комитети оммавий-сиёсий, ғоявий-тарбиявий ишларни янги поғонага кўтаришга интилаяпти. Агитаторлар, пропагандистлар Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XI пленуми материалларини кенг тарғиб қилмоқдалар. Тарихий ҳужжат муҳокамасига бағишлаб ўтказилаётган йиғилишларда резервлардан унумли фойдаланиш, маҳсулот сифатини яхшилаш, таннархни арзонлаштиришга қаратилган таклифлар ўртага ташланмоқда. Иш ваъдага яраша бўлаяпти. Социалистик мусобақа туфайли кунига ўрта ҳисобда 13 тоннадан ортиқ неъмат тортиқ этилаяпти. Шу кунгача эл дастурхонига 280 тонна мева, 560 тонна узум етказиб берилди. Муваффақиятга эришишда оилавий пудратнинг аҳамияти катта бўлаяпти. Шубҳа йўқ, бу йил кузакни ёруғ юз билан якунлаб, Озиқ-овқат программасининг муваффақиятли бажарилишига муносиб улуш қўшамиз.

Қ. АЗАМАТОВ,
Паркент районидаги «Коммуна» совхози партия комитетининг секретари.

ҚАЙТА ҚУРИШ МЕЪМОРЛАРИ

ХАТЛАРНИ ЎҚИБ...

«Уч йил муқаддам Риштон районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» совхози директори ва партия комитети секретари лавозимларига ишчан, ташаббускор коммунистлар қўйилган эди. Улар ишни бамаслаҳат юритишдан, кадрларнинг топширилган вазифага масъулиятини ошириш ва ижрони қаттиқ назорат қилишдан бошлашди. Партия комитети мажлисларида хўжаликка раҳбарлик усулини тубдан яхшилаш бўйича мунозаралар юритилишига кенг йўл очиб берилди.

Ўтган йил декабрь ойида бўлиб ўтган партком мажлисида қолоқ бригадаларда коллектив бошлиқларини демократия асосида қайта сайлашга қарор қилинди. Бир неча йилдан бери ишни эплай олмаётган бригадирлар ўрнига кўпчилик маъқуллаган номзодлар сайланди.

Камчиликларга йўл қўйган коммунистларни, кези келганда комитет аъзоларини ҳам юз-хотирсиз танқид қилиш одат тусига кирди. Хўжаликни бошқаришда буйруқбозлик, маҳкамачилик, сансалорликка берилган раҳбарларга қарши партиявий таъсирнинг барча шаклларидан кенг фойдаланилди. Одамларни моддий рағбатлантиришни кучайтириш, уларнинг иқтисодий билимларини ошириш парткомнинг доимий назоратида турибди. Совхоз коллективи қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш бўйича белгиланган барча план ва мажбуриятларни ошириб бажармоқда», — деб ёзади фарғоналик журналист Ҳамиджон Бурҳонов.

«КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев Бутуниттифоқ XIX партия конференциясидаги докладида партияда принципиаллик, ошкоралик, мунозаралар, танқид ва ўз-ўзини танқид, онгли интизом, партиявий биродарлик ва қатъий шахсий масъулият, ишчанлик вазиятини тўла-тўкис тиклаш кераклигини алоҳида таъкидлади, — деб ёзади Ўзбекистон районидаги «Ўзбекистон» боғ-узумчилик совхози партия ташкилотининг секретари Ж. Асқаров, — Совхозимиз коммунистлари шу сўзларга амал қилишмоқда».

Бутуниттифоқ партия конференцияси материаллари ҳаётга татбиқ этилаётгани ҳақида жамоатчи мухбирларимиздан А. Ҳамроқулов (Жиззах), Ж. Йўлдошев, (Бухоро), Р. Исматов (Қарши), Н. Турсунов (Чироқчи), У. Очилов, (Сирдарё), Х. Омонов (Оржоникидзе), А. Эргашев (Конимех) ва бошқалар мақола ҳамда корреспонденциялар ёзиб юборишган.

Киров районидаги «Москва» колхозининг бригада бошлиғи Д. Охунова аҳолини мева ва сабзавотлар билан таъминлашни яхшилаш учун совхоз территориясидаги Катта Фарғона канали оқиб ўтадиган 500 гектар ташландиқ майдонни ўзлаштириб, деҳқончилик оборотига киритиш, уни оилавий ёки ижара пудрати усулида ишламоқчи бўлганларга бериш ҳақида фикр билдирибди. Самарқанд область Пайариқ районидаги Крупская номли колхоз звено бошлиғи Иброҳим Холиқуловнинг мактубида ҳам диққатга сазовор таклифлар бор. У қишлоқ меҳнаткашларининг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш, бажарилган ишга ҳақ тўлашни такомиллаштириш ҳақида тўлқинланиб ёзган. Холиқулов колхозчиларнинг шахсий уй-жой қуришлари учун шифер, ғишт, цемент, оҳак каби қурилиш материалларини топиш жуда қийинлигидан шикоят қилган.

Жамоатчи мухбир И. Бекмамбетов ўз корреспонденцияларида Риштон райони хўжаликларида оила, ижара пудратини жорий этишда тўпланган тажрибалар ва Бутуниттифоқ аҳолини рўйхатга олишга кўрилаётган ҳозирлик тўғрисида ёзган. Сариосиёдан Х. Тошев, Наманагандан Қ. Йўлдошев ва Т. Сулаймонов, Конимехдан А. Эргашев касаба союз ташкилотлари ўз ишларини қандай қайта қураётганликлари ҳақида хабарлар йўллашган.

Редакцияга келаётган хатларнинг яна бир туркумида бахтимиз учун курашганлар, Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари ҳақида ҳикоя қилинган. «Улуғ Ватан уруши ва меҳнат ветерани Мажид Кенжаевни Челак шаҳри аҳолиси жуда ҳурмат қилади, — деб ёзибди пайариқлик Содиқ Ортиқов.— У бундай эҳтиромга одамларга ғамхўрлиги, тиниб-тинчимаслиги туфайли сазовор бўлган». Шаҳрисабзлик А. Муқимов, нуроталик Ш. Мухторова, янгийўллик Ш. Абдутолипова, хўжаободлик М. Абдуқодиров, жалолқудуқлик С. Абдураҳимов каби мухбирлар Улуғ Ватан урушида мардлик ва қаҳрамонлик намуналарини кўрсатган ҳамюртларимиз ҳозирги қайта қуриш даврида ҳам ўзларининг кишиларга меҳрибонликлари, меҳнатсеварликлари, ғайрат ва шижоатлари билан кўпчиликка ибрат кўрсатишаётганини завқ-шавқ билан ёзишган.

«Қишлоқ ҳақиқати» редакцияси ҳар куни ишчи-қишлоқ мухбирлари, газетхонлардан юзлаб мактублар олмоқда. Уларнинг муаллифлари республикамизнинг турли область ва районларида меҳнаткашлар КПСС XXVII съезди ва Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси қарорларини ҳаётга татбиқ этиш борасида амалга ошираётган ибратли ишлар, ўзларини ўйга толдирган муаммолар, ютуқ ва камчиликлар хусусида фикр билдиришган. Лекин айрим муаллифларимиз мавзуни тўлақонли, ишончли фактлар билан ёрита олишмаган, илғор тажрибаларнинг моҳиятини англашмаган, ўз фикрларини бойитадиган рақамларни келтиришмаган. Шу ва шунга ўхшаш сабабларга кўра бир қатор очерк, мақола ва лавҳалардан фойдалана олмадик.

Юртимизда қайта қуриш, янгиланиш даври қизғин паллага кирди. Редакция сиз — азиз газетхонлардан партия ташкилотларида Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси қарорлари қандай бажарилаётгани ҳақидаги мактубларингизни кутади.

ИҚТИСОДИЙ АЛОҚАЛАР РИВОЖЛАНМОҚДА

Туркиянинг «Юксел иншаат» корпорацияси президенти Гувен Сазак бошчилигидаги ана шу корпорация вакиллари халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг таклифига биноан Ўзбекистон пойтахтида меҳмон бўлиб турибдилар. Группа составида архитектор Ондер Тунсел, иқтисодий маслаҳатчи Усмон Арай бор.

Туркиялик корхона эгалари Тошкент шаҳар ижроия комитети ҳузуридаги халқ истеъмол моллари ва ресурсларни тежайдиган технологиялар бўйича тармоқлараро мувофиқлаштирувчи инженерлик комплексининг «Изланиш» тармоқлараро илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси билан амалий алоқаларни йўлга қўйиш учун бу ерга келдилар. Музокаралар чоғида Совет — Туркия қўшма корхонасини барпо этиш мумкинлиги масалалари кўриб чиқилади.

«Юксел иншаат» корпорациясининг вакилларини Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Ғ. Х. Қодиров қабул қилди.

(ЎзТАГ).

ДАСТЛАБКИ МУВАФФАҚИЯТ

Косонсой районидаги шу йил ташкил этилган ВЛКСМ XX съезди номли совхознинг ёш чўлқуварлари дастлабки марраш забт этдилар: пахтазорлардан планда кўзда тутилган барча ҳосил — 200 тонна пахта йиғиштириб олинди.

— Дастлабки пахта тонналари биз учун айниқса қадрлидир, — дейди совхоз директори Тўра Йўлдошев. — Чунки яқин келажакда ҳар йили бир минг тонна ҳосил берадиган қўриқдаги хўжаликнинг таржиман ҳоли эндигина бошланмоқда.

Ёш пахтакорлар ишни муваффақиятли бошладилар, деб дадил айтиш мумкин. Апрель ойида бу ерга қўриқ ўлканинг ҳамма томонларидан кўнгилли комсомоллар келишди. Улар иш программасини ишлаб чиқдилар, совхоз директори лавозимига уч даъвогардан энг фаол ва билимдон Тўра Йўлдошевни сайладилар.

Ишлар авж олдириб юборилди. Сув ғоят танқис бўлишига, ташкилий ишлардаги қийинчиликларга қарамай, бешта пудратчи комсомол коллективи биринчи гал учун дуруст ҳосил етиштирди. Чунки планда ҳозиргига қараганда икки баравар кам пахта етиштириш мўлжалланган эди. Ҳали пахтазорларда ҳосил кўп ва иккинчи маррани эгаллаш, яъни яна камида икки юз тонна пахта териб олиш учун барча имкониятлар бор.

ДЕПУТАТ ВА ПЛАН

(Боши 1-бетда).

билан чекланиб қолмайдилар: ҳар қандай ҳолатда ҳам инсон омили, социал жиҳатлар биринчи ўринда туради. Шунинг учун ҳам колхозчи, ишчи, инженер, агроном, иқтисодчи, олим билан ёнма-ён врач, ўқитувчи, партия ходими, касаба союз арбоби ўтирибди. Ишнинг бундай ташкил қилиниши муаммоларни ҳал этишда машъум қолдиқ принципи устунлик қилмаслигига ишончни оширади. Маълумки, бундай принцип социал ва маданий соҳаларга оид муаммоларни иккинчи ўринга суриб қўяр эди.

...Масалан, август ойининг сўнгги кунларида Госплан, министрликлар, идоралар, кўпгина йирик корхоналар ва институтлар фаолиятининг одатдаги мароми ўзгарди — у ерга депутатлар боришди.

Даставвал, биринчи принципиал мулоҳазани айтайлик: планда турли министрликлар, идоралар, муассасаларнинг таклиф ва мулоҳазалари ҳисобга олинган, бироқ бунда меҳнат коллективларининг фикри зарур даражада ўз ифодасини топмаган. Масалан, «Ирреммаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси қаршиликларнинг фикрига қулоқ солганда эди, республиканинг олтита заводида бир хил типдаги скреперларни ремонт қилмаган, яъни уларни бошқа бир корхона ихтиёрига ўтказган ва миллион сўмлаб маблағни тежаб қолган бўлур эди.

Бироқ планнинг ҳозирги лойиҳасини ҳам билимдон кишилар тузишган, улар маълум жиҳатларга асосланишган ва ўз таклифларини ҳимоя қиладилар. Демак, мунозара қизғин тус олади — проблемаларни муайян завод, тармоқ ва сайлов округи позицияларидан турибгина кўриб чиқиш мумкин эмас. Ишга кенг нуқтаи назардан, айни вақтда планнинг ҳар бир моддасига атрофлича ёндашиш зарур.

Қарши шаҳридан бизга таниш бўлган депутат, шаҳар партия комитетининг биринчи секретари инженер В. Лозицкий тайёргарлик комиссиясидаги ҳамкасблари — ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими президиумининг раиси Ш. Акмалхонов, Тошкент трактор заводи ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори И. Мусин билан биргаликда конкрет топшириқ олди: улар Госпланда беш йиллик топшириқларини бажариш резервларини сафарбар этиш, давлат буюртмасининг мазмуни ва структураси, нормативлар системаси билан танишиб чиқадилар.

Бу борада қуйидаги ҳолат депутатларнинг алоҳида эътиборини жалб қилди: маҳсулотнинг кўзда тутилган ўсиши вужудга келган қолоқликни ҳисобга олганда талаб этиладиган даражадан пастдир. Ҳар бир процент замирида пул, металл, ёқилғи, меҳнат бор... Уларнинг ҳаммасини салмоқлаб ва турли ҳолатларда чамалаб кўриш керак. Маслаҳат зарур бўлса, республика академияси экономика институти ҳамда ишлаб чиқарувчи кучларни ўрганувчи кенгаши, Меҳнат илмий тадқиқот институтининг Ўзбекистон филиали, Молия министрлиги, Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг мутахассислари экспертлар сифатида ёрдамга келадилар. Мазкур масалани кўриб чиқишда Госплан вакиллари ҳам иштирок этадилар.

Бу — муаммога умуман назар ташлашдир. Шу билан бир вақтда вазият ҳар томонлама ўрганилади. Чунончи депутатлар «Машхлопок» бирлашмасида маҳсулот сифатини яхшилаш, қишлоқ хўжалиги техникасини такомиллаштириш чораларини муҳокама қиладилар. Бирлашма ходимлари нима учун Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги корхоналарида ишлаб чиқаришни ўстириш суръати беш йиллик топшириғидан 16,2 процент паст эканлигини тушунтириб беришларига тўғри келади. Сўнгра трактор ва пахта териш машинасининг янги моделларини яратишга нималар тўсқинлик қилаётганлигини сўзлаб берадилар.

Шу тариқа миқдорий кўрсаткичлар тўғрисидагина гап бормайди — экономиканинг барча жабҳалари, биринчи навбатда сифат ва рентабеллик депутатларнинг диққат марказида бўлади. Депутатлар шу аснода саноат, транспорт ва алоқа, фан ва техниканинг энг муҳим тармоқларини назардан ўтказадилар.

Комиссиялар муҳокама этаётган масалаларнинг узвий боғлиқлиги эътиборни жалб қилади,

— Саноат, транспорт, алоқа, фан ва техника;

— агросаноат комплекси, сув хўжалиги, табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш;

— қурилиш;

— уй-жой-коммунал хўжалиги, савдо ва маиший хизмат;

— халқ таълими, соғлиқни сақлаш ва социал таъминот, хотин-қизлар меҳнати ва турмуши масалалари, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш муаммолари ўзаро боғлиқ ҳолда кўриб чиқилади. Планнинг асосий кўрсаткичларини ишлаб чиқувчи комиссиянинг иши айниқса мураккабдир. Чунки биз ўзимизнинг барча фикр-мулоҳазаларимиз, таклифларимиз ва истакларимизни реал имкониятларимиз билан мувофиқлаштиришимиз керак. Куч ва воситаларимиз чексиз эмас...

Бу эса ресурсларимиздан қай тариқа фойдаланишимизга боғлиқ.

Бу ўринда яна ўша Қаршидаги заводга назар ташлайлик. Завод уй-жой фондини кенгайтириш, ускуналарни янгилашда ўзига ёрдам беришларини сўрамоқда. Унга маблағ йўқлигини айтишмоқда. Завод фойдасининг катта қисмини — 1 миллион сўмни ҳар йили бош бошқарма ундан тортиб олмоқда. Бу пул қандай мақсадлар учун олиб қўйилмоқда. Ёмон ишлаётган заводларга ёрдам бериш учунми? Ёки, эҳтимол, завод тўғрисида ғамхўрлик қилиши лозим бўлган аппаратни маблағ билан таъминлаш учунми? Агар ана шу аппарат заводга оқилона раҳбарлик қилганида, корхонада ишлаб чиқариш ўсиши билан бирга фойда ҳам кўпайган, олинган фойда уй-жой, болалар боғчаси, спорт комплекси қуриш учун ҳам етган, шу билан бирга иккинчи сменани таъминлаш учун ишчилар қабул қилинган бўлур эди.

Биринчи ва иккинчи сменада одамлар бекор туриб қолишини олдиндан кўра билиш мумкин: ускуналар бундан чорак аср илгари ишлаб чиқарилган ва ҳозир эскириб қолган. Бу борада Госпланнинг роли қандай? Госплан умуман саноатда эскирган машина-ускуналарнинг 1,5 процентини, машинасозликда — асосий тармоқда 1,4 процентини олиб ташлашни планлаштирган. Бундай суръатларда барча корхоналарни фақат XXI асрнинг ўрталаридагина янги ускуналар билан таъминлаш мумкин бўлади. Ўша пайтда баъзи заводлар эскирган техника музейларига айланади. Бу эскича фикрлашнинг яққол намунасидир.

Планлаштиришда муайян диалектикага — ҳамма нарса ўзаро боғлиқлигига асосланилади. 1989 йил плани лойиҳасида қуйидагиларни ўқиймиз: мактабгача тарбия болалар муассасалари билан таъминланиш 37 процентдан ошмайди — бу эса умуман мамлакатдагидан яна икки баравар камдир. Туғилиш кўп бўлган республикамизда бундай планлаштириш айниқса ажабланарлидир. Бироқ бошқа жиҳатдан олганда, Енгил саноат министрлиги беш йилликнинг тўрт йили давомида 370 миллион сўмлик маҳсулотни етказиб бера олмаслигини назарда тутадиган бўлсак, бундай болалар боғчаларини қуриш учун пулни қаердан олиш мумкин? Айни вақтда Енгил саноат министрлиги соҳасида қувватларнинг тахминан учдан икки қисмидан фойдаланилмоқда.

Бу борада республика Агросаноат давлат комитети энг катта қарздорлардан биридир. Давлат агросаноат комитети колхозлар ҳисобига болалар муассасаларини фойдаланишга топшириш беш йиллик планини ўн икки минг ўрин қисқартиришни мақбул деб топди, оилавий пудрат, ижара системасини жорий этиш ва бошқа ресурслар ҳисобига қўшимча маблағлар олишнинг эса уддасидан чиқа олмади.

Тайёргарлик комиссиялари конкрет планни яхшилашнигина эмас, шу билан бирга ҳаётий муҳим проблемаларни ҳал этишга эскича ёндашувларга қарши курашишни, бошқарувнинг барча бўғинларида янгича фикрлашни қўллаб-қувватлашни, ҳар бир меҳнаткаш қалбида соҳиблик туйғусини, хўжалик юритишнинг чинакам социалистик методларига содиқликни тарбиялашни ўз бурчи, деб ҳисобламоқда. Депутатлар партия XIX конференцияси эълон қилган халқ ҳокимияти, ошкоралик, қайта қуришни мустаҳкамлаш йўлини ана шундай амалга оширмоқдалар.

Депутатлар ишга киришар эканлар, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси П. Қ. Ҳабибуллаев, раис ўринбосари А. П. Романовский билан қўрашиб, тайёргарлик комиссияларининг иш принципларини, уларнинг вазифаларини муҳокама қилдилар. Сўнгра ўз вазифаларини аниқлаб олиб, ишга киришдилар. Бу уларнинг иш услубидаги янгиликдир. Бу иш демократиянинг яна бир мактаби бўлиб қолади: депутатлар ҳам ўз бурчини қандай бажариш зарурлигини доимо ўрганиб боришлари керак.

Сентябрь ойининг биринчи ўн кунлигида депутатлар планни таҳлил этишни ниҳоясига етказадилар — биз ана шу иш натижалари тўғрисида маълум қиламиз.

Е. ЕФИМОВ,
ЎзТАГ шарҳловчиси.

ҚУВОНТИРИБ ҲАММА-ҲАММАНИ КИРИБ КЕЛДИ БИЛИМ БАЙРАМИ!

ИСЛОҲОТНИНГ МАСЪУЛИЯТЛИ БОСҚИЧЛАРИ

Севимли фарзандларимизга беҳад қувонч ва шодликлар бахш этган ёзги таътил кунлари ниҳоясига етди. Календарь варағида — 1 сентябрь, янги ўқув йилидан тантанавор дарак берувчи Билимлар байрами. Бу йил биринчи марта биринчи синфга борадиган 234 минг кичкинтой, замонавий мактабда инқилобий ўзгаришлар юз бераётган шароитда ўқиётганлар, билим даргоҳини қалблар тўла орзу билан битираётганларда у қандай хотира қолдираркин?

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган халқ маорифи ходими, педагогика фанлари кандидати Ҳ. Қ. Йўлдошев билан мусоҳабамиз ана шу саволдан бошланди.

— Маълумки, халқ маорифини бошқаришни такомиллаштириш мақсадида Маориф министрлиги, Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги ва Ҳунар-техника таълими давлат комитети тугатилиб, Ўзбекистон ССР иттифоқ-республика Халқ таълими министрлиги ташкил этилди.

Энди областлар, шаҳарлар ва районларда ҳам шунга ўхшаш ягона органлар тузилади. Бу идоралараро тарқоқликни тугатишга, халқ маорифининг мураккаб масалаларини самаралироқ, сифатлироқ ва тезроқ ҳал этишга ва бу борадаги сиёсатни яхшироқ амалга оширишга ёрдам беради. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, бу янги органларнинг бутун фаолияти демократизм принципларига асосланган бўлади.

Халқ маорифи системалари учун ғоят зарур ва масъулиятли ишни — шаҳар, район территорияларида жойлашган ўқув юртлари, мактабгача ва мактабдан ташқари тарбия муассасаларини бошқаришнинг ижтимоий-давлат органлари — халқ маорифи кенгашларини ташкил этишни амалга ошириш керак бўлади. Унинг ишида педагоглар, ота-оналар ва ўқувчилар баравар қатнашаверадилар. Бошқарувни бундай демократиялаш мактабларимизни қайта қуришдаги ютуқни таъминлайди.

Бироқ бу жараён ҳозирча жуда суст бормоқда. Фақат бир қатор жойларда — Бухоро, Навоий, Зарафшон, Конимех, Жиззах ва Москва районларида халқ маорифи район (шаҳар) кенгашлари сайлов йўли билан ташкил этилди. Албатта, бу борадаги ишлар ҳали олдинда.

Август педагогик конференциялари арафасида СССР Халқ таълими давлат комитети «Район (шаҳар) халқ маорифи кенгаши тўғрисида низом», «Умумий ўрта таълим концепцияси», «Ҳунар-техника билим юрти тўғрисида низом» сингари муҳим ҳужжатлар лойиҳасини матбуотда эълон қилди.

Жойларда бу ҳужжатлар синчиклаб ўрганилиши керак. Уларни муҳокама қилиш даврида конкрет шароит ва имкониятларга қараб, мулоҳазалар, қўшимчалар киритилиши шубҳасиз.

Янги ўқув йилида мактаблар мукаммаллаштирилган программалар бўйича ишлайди. Район, шаҳар халқ маорифи бўлимларига ота-оналар ва ўқувчилар истакларини инобатга олиб, ихтисослаштирилган синфларни очиш тўғрисидаги масалаларни мустақил ҳал этиш ҳуқуқи берилган. Албатта, бунга зарур моддий база, тегишли малакадаги педагог кадрлар бўлиши шарт. Масалан, «Рус тили» комплекс ягона программасига мувофиқ 1988 йил 1 сентябрдан машғулотлар ўзбек тилида олиб бориладиган мактабларнинг 1—4-синфларида рус тилини чуқур ўргатиш юзасидан эксперимент бошланади. Бунинг учун ҳар бир областда биттадан олти ёшли болалар синфи очилади.

Шунингдек, Тошкентдаги бешта ишчи-ёшлар умумтаълим мактаби базасида тажриба тариқасида катталар таълими марказлари (КТМ) ташкил қилинди, бу ерда ёшлар нафақат умумий, балки ҳунар таълимини ҳам ўрганадилар.

Бу тажриба қишлоқ учун ҳам жуда истиқболли ҳисобланади. Чунки мазкур жойларда ишчи-ёшлар учун ушбу регион ғоят муҳтож бўлган мутахассисликларни ўргатувчи махсус синфларни ташкил этиш мумкин. Менимча, бундай синфлар мактаб ислоҳоти шароитида ўқувчига фақатгина муайян билимлар йиғиндисини бериш билан кифояланмай, мустақил ҳаётга тайёрланиш ва келажакда ўз ўрнини топиб олишда унга ёрдам беришга даъват этилган педагоглар ижодиёти учун ёрқин уфқлар очиб берадиган, ўқувчиларнинг қобилиятлари ва қизиқишларини ҳар томонлама ривожлантирадиган таълимнинг янги самарали шакли ҳисобланади.

Мустақил фикрловчи, тарбиянинг олдиндан кўриб бўлмайдиган масалаларини ўзи ҳал қилишга, масъулиятни зиммасига олишга қодир, ўқувчидаги Шахсни ҳис этиб, ҳурмат қиладиган, энг асосийси — болаларни ва ўзининг машаққатли ишини севадиган педагоглargina тарбияланувчисини катта ҳаёт йўлига узата олади.

Лекин таассуфки, ислоҳот ўқитувчиларнинг шартли равишда уч тоифаси борлигини яққол кўрсатиб берди. Булар биринчидан новаторлар, истеъдодли педагоглардир. Иккинчи тоифага ўз меҳнатининг оқибат натижаси учун масъулиятни зиммасига олишга, жамиятимиздаги соғломлаштириш жараёни тақозо этган даражада янгича ишлашга, ижтимоий фаол ва ахлоқий соғлом кишиларни тарбиялашга тайёру лекин қандай қилиб бунга эришишни билмайдиганлар киради. Учинчиси, ишга лоқайд қараб, ниманидир кутиб ўтирган ўқитувчилардир.

Кўпгина тўсиқлар — ўқувчиларни қишлоқ хўжалиги ишларига жалб этиш, моддий-техника базасининг сустлиги, бир қатор ўқув фанлари бўйича ўқитувчиларнинг етишмаслиги, олий ўқув юртларида педагог кадрларни тайёрлаш ишидаги жиддий камчиликлар халқ маорифида қайта қуришнинг боришига халақит берса ҳам кўп нарса ўқитувчи дарсига боғлиқдир. Дарс савияси эса умуман олганда замонавий талаблар даражасида эмас.

Шунинг учун республикада ўқитувчиларни малака ошириш курсларига юборишда дифференционал ёндашув системаси таркиб топмоқда, бунда педагогнинг касби, иш стажи, шахсий фикри ҳисобга олинмоқда.

Халқ маорифи маҳаллий органларига, мактаб раҳбарларига ижодий ишлайдиган ўқитувчилар меҳнати назоратини ташкил этиш юзасидан тавсияномалар юборилди. Виждонан ишламаётганлар ҳақида шуни айтиш керакки, уларни педагогика коллективи, мактаб жамоат ташкилотлари ва маъмурияти аниқлаб, кескин чоралар кўришлари, ҳатто муддатидан олдин аттестацияга тавсия этишлари тавсия қилинди.

Бугунги кундаги инспекция — ўқувчиларга таълим ва тарбия беришнинг педагогик жиҳатдан асосланган шакли, услуби ва воситаларини танлаш ҳуқуқини ўзида сақлаб қоладиган ўқитувчига амалий ёрдам бериш эканлигини алоҳида таъкидлаш лозим.

Янги ўқув йилида 154 минг ўринга эга бўлган ўнлаб янги мактаблар кичкинтойларни ўз бағрига олди. Қишлоқ жойларда 63 минг ўқувчига мўлжалланган билим даргоҳлари фойдаланишга топширилди. 1534 мактаб капитал, 6255 мактаб жорий ремонт қилинди.

Кейинги йилларда 2 миллион 800 минг ўқувчи таълим олаётган қишлоқ мактабларининг моддий-техника базаси бирмунча мустаҳкамланди. Лекин қишлоқ мактабларининг моддий-техника билан таъминланиши уларнинг эҳтиёжидан ҳали ҳам анча орқада қолмоқда.

Қишлоқ мактабларининг 50 процентдан ортиғи Агросаноат давлат комитетининг ихтиёрида. Ҳар олти бинодан бири тўкилиб турибди ёки авария ҳолатида.

Шунинг учун ҳам республика партия ва ҳукумати авария ҳолатидаги мактаб биноларини капитал ремонт қилиб тиклаш, тиклаб бўлмайдиганларини эса бузиш, улар ўрнида янгиларини қуришни планлаштириш юзасидан махсус қарорлар қабул қилдилар. Энди бу қарорларни маҳаллий совет ва хўжалик органлари оғишмай бажаришлари муҳимдир. Хўжаликлар, министрликлар ва идоралар маблағи ҳисобига мактаб қуриш ташаббусини кенг тажриба қилиш, давлат план комитети эса пландан ташқари қад кўтараётган мактабларни ускуналаш учун материал фондларини кўзда тутиши лозим.

Олти ёшлиларга таълим ва тарбия бериш учун зарур шароитларни яратиш йўлида кўпгина ишлар қилинди. Уларга машғулот ўтказиш, ўйнаш ва ухлаш учун хоналар тайёрлаб қўйилди, дарсликлар ва кўргазмали ўқув қўлланмалари чиқарилди.

Бу йил «Ўқитувчи» нашриётидан қарийб 16 миллион нусхада 103 номдаги дарслик, адабиёт, шунингдек, бундан икки йил муқаддам олти ёшида мактабга кириб, ҳозир учинчи синфга ўтганларга таълим берадиган ўқитувчилар учун 9 номда методик қўлланма олинди.

«Союзкнига» бу йил 76 номда, умумий ҳажми 3 миллион 807 минг дона китоб нашр этди.

Шундай қилиб, республиканинг барча болалари ва бутун ўқитувчиларини Билимлар байрами билан табриклаб, ҳаммаларига ўқишда ва меҳнатда аъло ютуқлар тилайман. Халқимизда «Довон ошган — чўққини кўзлар» деган ҳикмат бор. Шундай экан, билим чўққилари сари ҳормай-толмай интилаверайлик!

С. ЛИ.

МАКТАБ

Илму ҳунарни чиндан ўргандим сенда, мактаб,
Юртга ишқу иштиёқ уйғотдинг менда, мактаб.

Кенг бағринг бир чамандир дилкаш мудом дилларга,
Номингдир эл ичинда шарафу шонда, мактаб.

Олий мақсадга етган ҳар бир авлод дилидан
Нурли меҳринг риштаси бўлмайди канда, мактаб.

Чиндан азиз табаррук тенгсиз улуғ даргоҳдир,
Қадри баланд давронли бизнинг Ватанда, мактаб.

Ҳар вақт Юсуф илҳом-ла, олса қалам қўлига,
Келгай шу дам ёдига устозу ҳамда мактаб.

Юсуфжон ШАРИПОВ.

Косонсой шаҳри.

Бу уч дугона — Саноат Носирова (чапдан), Санобар Шокирова, Нигора Маҳаматова бугун Тошкент районидаги С. М. Киров номли 9-ўрта мактабда муаллимлик фаолиятини бошлайдилар. 1 сентябрь тонгининг биринчи қўнғироғи билан бошланадиган илк дарс улар учун ўзига хос имтиҳондир. Мактаб педагогика коллективи ёш ўқитувчиларни самимий кутиб олди. Саноат В. И. Ленин номидаги педагогика билим юртини, Санобар Тошкент Давлат университети филология факультетини, Нигора эса Н. К. Крупская номли педагогика билим юртини битириб, қишлоқ болаларига таълим-тарбия бериш учун бу ерга келишган. Уларнинг қувончлари чексиз, қалблари илиқ ҳис-туйғуларга тўлиқ. Ёш педагогларга оғир ва шарафли ишда муваффақиятлар ёр бўлишига тилакдошмиз.

ЭНГ ЯХШИ СОВҒА

Жалолқудуқ районида янги мактаб биноси қуриб битказилди. Область агросаноат комитети 2-қурилиш трестининг Қўрғонтепадаги 122-механизациялашган кўчма колоннаси бунёдкорларининг жонбозлиги туфайли у тез ва соз қад кўтарди. 624 ўқувчини ўз бағрига оладиган 32-мактабнинг уч қаватли биноси қурилишида Абдушукур Мамахўжаев прораблик қилаётган коллективнинг Муҳаммадазиз Қирғизбоев, Абдулҳаким Қосимов, Ўроқбой Холбеков, Равшанбек Мамадалиев каби илғор усталари ҳамкасбларига намуна бўлишди. Пардозловчи қизлар Мамлакат Умарова, Санобар Тойчаева ва Дилором Турғунова ўз ишларини сифатли тугалладилар.

Область агросаноат комитети 2-бирлашган қурилишлар дирекцияси томонидан 100 минг сўмликдан зиёд парта, доска, стол, стул, ошхона жиҳозлари ишлаб чиқариш корхоналаридан тўппа-тўғри янги мактаб биносига келтирилди.

СССР маорифи аълочиси Нишонбой Юнусов, III даражали Меҳнат шуҳрати ордени соҳибаси Гулчеҳра Ҳайдарова, Умарали Қодиров, Инобатхон Каримова, Латифахон Исмоилова сингари тажрибали педагоглар бу ғамхўрликдан беҳад қувонишиб, янги ўқув йилига пухта тайёргарлик кўрдилар.

Р. ПОЛВОНОВ.

Маориф жонкуярлари

БОЛАЖОН РАИС

Ўзи етимликда қийинчилик билан ўсгани учунми болаларни жуда яхши кўради. Шу боис раисликка сайланган кунийёқ қабулига келган мактаб директорларини очиқ чеҳра билан қаршилади. Ҳол-аҳволларини суриштириб, билим даргоҳлари шароити билан қизиқди. Энг зарур юмушларни ён дафтарчасига ёзиб олди. Улар билан хайрлашгач, маданий ишлар бўйича ўринбосарини йўқлади...

Маориф муассасалари ҳақида жон куйдириш ҳар бир раҳбарнинг муҳим вазифаси. Аммо бунинг учун аввалам бор колхоз кассасида маблағ бўлиши керак. Раисни ана шу муаммо қийнарди. У янги ишга келган 1984 йил январида колхоз давлатдан роса уч миллион сўм қарз эди. Мактаб, болалар боғчаларининг аҳволи ночор, йўлларнинг аксарият қисми асфальтланмаган, хонадонларнинг ярмидан кўпи газлаштирилмаганди. Демак, биринчи навбатда иқтисод ҳақида бош қотириш лозим.

Шунда кўз ўнгига 1981 йилда қўшни «Правда» колхозида правление раиси сифатида иш бошлаган кезлари намоён бўлди. Бу хўжаликни ҳам оғир аҳволда қабул қилиб олганди. 440 гектар ердаги сабзавот экинлари, 110 гектар майдондаги картошкадан ниҳоятда паст ҳосил олинар, мева боғлари эскириб қолганди. Хўжалик Тошкент шаҳрининг ёнгинасида эмасми, даромаднинг тайини бўлмаганидан аҳолининг кўпчилиги шаҳардаги корхоналарга қатнаб ишларди.

Ходимат Қуронбоев ўшанда ҳам шошиб қолмади. Баъзиларга ўхшаб юқори ташкилотларга зир югуриб ёрдам ҳам сўраб ўтирмади. Тўғридан-тўғри халққа мурожаат этди. Одамлар мулоҳазасини эшитди, уларга ўз фикрини айтди. Уни тушунишди. Айниқса қариялар колхознинг ҳақиқий жонкуярлари бўлиб чиқишди: улар боғдорчиликни ўз оталиқларига олишди.

Ёш раис одамларни қовуштира олганлиги биринчи йилиёқ ўз самарасини берди. Колхоз қисқа муддатда қарздан қутулиб, йилни 450 минг сўм соф даромад билан якунлади.

Маълумки, мева ва узум сермеҳнат экин. Айниқса пишиқчилик вақти ишчи кучига талаб ниҳоятда ошиб кетади. Раис бунинг ҳам иложисини топди. Низомий номли Тошкент давлат педагогика институтининг ўзбек ва қозоқ филологияси факультети билан шартнома тузди. Студентлар йилига минг тонна мева териб берадиган бўлдилар. Колхоз эса энг аълочи талабалардан бирига 70 сўм стипендия тайинлади. Факультет талабалари таътил пайтлари колхозчиларга ёрдам бериш билан бирга мавжуд мактабларни ҳам ўз оталиқларига олдилар. Бу ажойиб анъана ҳамон давом этмоқда.

Қолоқ хўжалик қаддини ростлаб, иқтисоди етакчи колхозлардан бирига айланди. 1984 йил бошида район партия комитети раисни яна бир оғир хўжалик, «Коммунист» колхози раислигига тавсия этди. Қўшни хўжаликни қай тариқа илғорлар қаторига олиб чиққанини яхши билган коммунистликлар уни ҳеч иккиланмай ўзларига етакчи этиб сайлашди.

— Яна ҳаммасини бошқатдан бошлашга тўғри келди, — дейди Ходимат Қуронбоев. — Халқимизда ажойиб бир нақл бор: «Уйи тўқнинг кўнгли тўқ». Уйидан кўнгли тўлиб, яйраб-яшнаб меҳнат қилиш учун аввало рўзғор ташвишидан холи бўлиши керак. Яна бир муҳим томони — колхозчи болаларидан ҳам хотиржам бўлиши лозим. Бунинг учун эса болалар боғча ва яслилари, мактаблар шароити ҳақида бош қотириш керак.

Бундан икки йил муқаддам давлатдан уч миллион сўм қарздор хўжалигимиз, ҳозир бир миллион сўм атрофида жамғармага эга. Фақат кейинги уч йил ичида мавжуд 3 та мактабга 450 минг сўмлик оталиқ ёрдами бердик. Мактаб ва боғчалар йилига сифатли ремонтдан чиқарилади. Маориф ходимларига ҳам колхозчиларимиз сингари яқиндан ёрдам бераяпмиз.

Колхозчилар билан суҳбатда бўлсангиз ҳеч иккиланмай: «Қуронбоев келгач косамиз оқарди» дейишади. Бу бежиз эмас, албатта. Бундан бор-йўғи уч йил аввал томоғигача қарзга ботган хўжалик бу йил ялпи даромадни 3 миллион 300 минг сўмга, соф даромадни 460 минг сўмга, рентабелликни 18 процентга етказмоқчи. Агар раис янги келган кезлари 692 гектар ҳайдаладиган ердан 2,5 минг тонна маҳсулот олинган бўлса, эндиликда бу миқдор 5 минг тоннадан ошиб кетди.

Ҳозирда кексалик гаштини сураётган, колхоздаги 30-ўрта мактабга бир неча йил директорлик қилган болалар ёзувчиси Азиз Раҳматхўжаев шундай дейди:

— Қанча-қанча раислар билан ишлашмадик дейсиз. Аммо Ходимат сингари маорифсеварини учратмаганман. Янги раисликка сайланган кезлари эди. Хўжаликнинг аҳволи оғир. Аммо бирорта мактаб директорини хафа қилгани йўқ. Бири спорт анжомлари, бири ҳаваскорлик тўгарагига пианино, яна бири бошқа ташвиш билан келади. Уддабурон раис ҳаммасига иложини топади.

Баъзи колхозларда ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадалари номигагина ташкил этилган. Аммо бизнинг колхозимизда бунга эътибор кучли. Чунки айни шу бригадаларда хўжаликнинг бўлажак кадрлари етишиб чиқади. Буни Ходимат жуда яхши билади. Ҳа, сизларга яна бир янгиликни айтиб қўяй. Ўтган йили раисимизга «Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси» нишони берилди. Ҳа, болаларнинг бошини силаган одам сира кам бўлмайди.

Колхоздан қайтишда раис учта мактаб, ўқувчилар ишлаб чиқариш комбинатини кўрсатди. Барча билим даргоҳлари янги ўқув йилига сифатли ремонтдан чиқарилган. Мактаблар атрофи, ҳовлилари озода, саранжом-сариштa.

— Янги мактаб қурилишига ҳаракат қилаяпмиз, — дейди раис. — Ҳозир лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаяпмиз. Тезроқ қурилишни бошлаб юбормасак болакайлар қийналиб қолишади.

Э. ТЎЛАГАНОВ,
Т. АБДУРАҲМОНОВ.
Оржоникидзе райони.

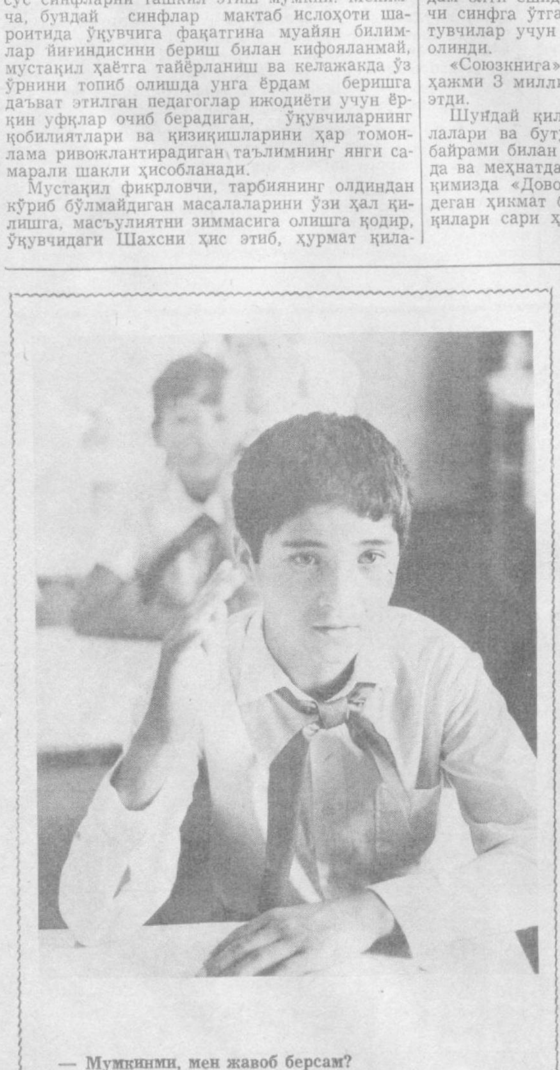

— Мумкинми, мен жавоб берсам?

Н. МУҲАММАДЖОНОВ фотолари.

ТАРБИЯ — МУРАККАБ ЖАРАЁН

ПЕДАГОГ МУЛОҲАЗАЛАРИ

Григорий Мединскийнинг «Номус» деб аталувчи қиссасида шундай жойи бор. Ўсмирлар устидан суд кетаётган вақтда улар талаган аёл кўзлари жиққа ёшга тўлиб, ўғриларнинг ота-оналарига қараб: «Ўғлим она тупроқ ҳимояси учун қурбон бўлди. Қора либос кийиб, қон-қон йиғладим. Ўзимни энг бахтиқаро оналардан деб ҳисобладим. Энди эса фахрланаман. Фарзандни мана шунақа ўғри, таламчи ва одамга душман қилиб тарбиялагандан кўра, ундан жудо бўлган минг марта афзалдир» дейди.

Ҳа, минг марта ҳақдир бу аёл!

Ноқобил бола тарбиялашдан ортиқроқ жазо йўқ кишига. Ҳолбуки, фарзанди мўмин-қобил бўлиб камол топишини истамаган ота-она бўлмаса керак. Шундай экан, баъзи болаларда «ертўла ва хилватгоҳлар романтикаси»га интилиш қаердан пайдо бўларкин? «Танаси бошқа дард билмас», дейди доно халқимиз. Лекин менимча, ўсмирларнинг жиноятга қўл уришига, «кўча қаҳрамонлари»га ихлос қўйишига асосий сабаблардан бири — катталарнинг уларга лоқайд муносабатда бўлиши ҳисобланади.

Мен раҳбарлик қилаётган синфда Володя исмли бола бор эди. Бир куни, янги йил арафасида у ўқувчиларга ўн сўмдан йиғиб, маишат қилиб ўтиришни таклиф этди. Ёқамни ушлаб қолдим. Бешинчи синф ўқувчисида бундай истак қаердан пайдо бўлди-ю, у шунча пулни қаёқдан олиши мумкин?

«Фи! — деди у. — Ойим барибир менга байрамга ўн сўм бериб, бу ердан жўнаб қол, дейди. Ўзи эса, оғайнилари билан эрталабгача ичкиликбозлик қилади».

Володянинг онаси отаси билан ажралишиб кетганига анча бўлган, уларнинг уйига кўпинча ҳар хил меҳмонлар, асосан эркаклар келиб туришади. Бироқ онаси ўғлига мутлақо аҳамият бермайди, деб айтиш ҳам инсофдан бўлмайди. Бола ҳамиша дуруст кийиниб, қорни тўқ юради. Лекин унда яхши фазилатларни тарбиялаш тўғрисида гап кетадиган бўлса... Афсуски...

Синфга кирганингда у биронта қизни «шаллақи хотин», деб дўппослаётганини кўрасан. Ёки, болаларнинг айтишича, чумчуқми, мусичами, мушукми тутиб олиб, пичоқ билан иккига бўлиб ташлармиш... Нақадар шафқатсизлик! Онаси унинг маънавий эҳтиёжлари, қизиқишларига бирон марта эътибор берганмикин? Боладаги бу берaҳмлик бошланишининг олдини олишга уриниб кўрдимикин?

Володя 8-синфни битириб, ҳунар-техника билим юртига ўқишга кирди. Талабчан ва ғамхўр мураббийлар раҳбарлигида у касб ўрганишга қизиқиб қолди... Яқинда уни қўлига чақалоғини кўтариб, ёшгина рафиқаси билан кетаётганида учратиб, беҳад қувондим. Трансформатор заводида мастер бўлиб ишлаётган экан. Турмушидан мамнун. Яхшиямки унинг ҳаёти тўғри изга тушибди, «ертўла ва хилватгоҳлар романтикаси»га қизиқмай қўйибди. Ҳолбуки, аксинча бўлиши ҳам мумкин эди-ку.

Кўпинча «тарбияси қийин» ўсмир мустақил ҳаёт бўсағасида олижаноб хислатли мураббийни учрата олмайди, ноқобил йўлдан қайтарадиган одам бўлмайди, оқибатда у одамийликдан бенасиб, баъзан жамият учун хавфли безори бўлиб кетади. Улар учун гўзал ҳаёт — лақиллаб юриш, бекорчилик, меҳнатсиз даромаддан иборат. Энг асосийси, тер тўкишга, ҳар қандай бурчни адо этишга тоқати бўлмайди...

Шундай ҳоллар ҳам бўладики, ўсмирни «тарбияси қийин»лар қора рўйхатига тиркаб, пешонасига тамға ёпиштиришади-да, «барибир уни тарбиялаб бўлмайди», деб қўлни ювиб, қўлтиқларига артишади. Ахир ҳар бир инсонда ёмон томони каби албатта яхши хислатлар ҳам бўлади-ку. Улуғ рус ёзувчиси Л. Н. Толстой таъкидлаганидек, шунчаки яхши ва шунчаки ёмон одамлар бўлмайди. Баъзан инсонда ижобий фазилатлар юрак тубига яширинган бўлиб, ҳадеганда кўзга ташланавермайди. Масалан, менинг ўқувчим Сашани олиб кўрайлик.

Саша мактабга қатнамай қўйди, шиша идиш йиғиб сотар ва пулига бирон-бир егулик олиб, танаввул қиларди. Аҳвол шу даражага бориб етдики, бир куни у онаси ҳамкасбларидан газета ва журналларга обуна қилиш учун тўплаган пулини ўғирлабди. Уйда ўтирган отаси эса, дарди-касали ичкилик бўлиб, на болалари, на хотини билан қизиқарди. Бироқ Сашада ҳақиқий инсонларга хос бир фазилат бор эди: ҳеч қачон ёлғон гапирмасди.

— Ҳа, чекдим! Ботаника дарсидан қочиб кетдим! Шиша идишлар топширганим ҳам рост!

У ҳеч қачон «кўрганингиз йўқ, исбот қилинг, демасди. Бу афтидан сурбетликдай туюлса ҳам, аслида ҳалоллик белгиси эди. Мен рус тили ва адабиёти ўқитувчисиман. Бинобарин Саша саводли ёзишидан, кўп китоб ўқишидан хабардор эдим. Бу эса унга ишонишимга асос бўла оларди. Шунинг учун нима бўлса ҳам у билан «дўстлашиш»га ҳаракат қилдим. Бутун синфни уни ҳурмат қилишга чақирдим, иложи борича ғамхўр бўлишга ундадим.

Мана буни ҳақиқий ўғил бола деса бўлади! Фақат ҳақиқатни гапиради! Писмиқлик қилмайди, тортиниб ўтирмайди! Қаранг, парталарни қандай чиройли мойлабди!

Ана шундай гаплар билан болалар олдида унинг кўнглини кўтара бошладим. Адабиётдан баҳосини яққол ошириб қўярдим. Балки, бу нотўғридир, лекин мен унда болаларга, фанга ишонч ва ихлос уйғотишни истардим. Саша адабиётни севиб қолди. Бутун синф билан унга ўқишда ва моддий ёрдам кўрсатдик. Туғилган кунида пальто ва телпак совға қилдик. Кинога пул тўлаб юборар, китоблар ҳадя этардик.

Саша дўстлари ўзи ҳақида чинакам ғамхўрлик қилаётганликларини ҳис этди, қалбида илиқлик пайдо бўлди. Албатта, у қандай йўл танлаш кераклигини дарҳол ва бирдан ҳал этгани йўқ. 8-синфни битирганидан кейин биз уни Фарғона темир йўл билим юртига жойлаб қўйдик. У яхши касбни эгаллади, ҳозир эса, қаддини ғоз тутиб юрибди. Укаси эса бошқа йўлдан кетди, тарбиясига ҳеч ким қарамади (у икки синф пастда ўқирди). Уйига бориб ота-онаси билан бир неча марта гаплашдик. Онаси йиғлаб, камбағаллигидан шикоят қилар, сабаби—тирикчилик деб ўзини ўтга-чўғга урарди. Отаси бўлса ўша аҳвол: «Менга аҳамият берманглар. Мендан қанақа тарбиячи чиқарди? Ўзим тарбияга муҳтожман» дерди.

Баъзи оталар бўлар-бўлмасга ғалва кўтаради, кўзига нима кўринса, шуни боласига отиб, қўлининг қичиғини қондириш учун дўппослашга тушади.

Характер асослари болаликда, оилада шаклланади. У қандай киши бўлиши ва келажакдаги тақдири биз — катталар унга нимани ўргатишимизга ва атроф иқлимига боғлиқ. Агар ўсмир йўлдан озса, ундан юз ўгирманг, «тарбияси қийин, тузалмайдиган, одам бўлмайдиган» деган тамғани бўйнига осиб қўйманг. Унга ёрдам бериш мумкин ва зарур. Бунга истак бўлса бас!

Л. С. АВДЕЕНКО,
ветеран педагог.

Редактор ўринбосари Н. ЁҚУБОВ.

Ўзбекистон ССР 1988 йилги пул-буюм лотереяси тўртинчи чиқарилиши бўйича 26-27 августда Наманган шаҳрида ўтказилган ютуқлар тиражининг

4 ЧИҚАРИЛИШИ

РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Тиражда лотереянинг беш разрядига умумий суммаси 1.062000 сўм бўлган 515 та буюм ва 275485 та пул ютуқлари ўйналди.

Ютуқлар тиражи лотереянинг бир разрядига ўтказилди. Жадвалда кўрсатилган барча ютуқлар лотереянинг бошқа разрядларидаги шундай серия ва номерларга эга бўлган билетларга ҳам тўланади.

Масалан, серия номери 019724, билет номери 011 бўлган лотерея билети «Жигули ВАЗ-21061» автомашинасини ютганлиги кўрсатилган. Бу—худди шу ютуқ ҳамма разряддаги шундай серия ва номерли билетларга ҳам чиққанлигини билдиради.

Бошқа буюм ва пул ютуқлари ҳам шундай тартибда ўйналган. Серия номери ва билет номери қуйидагича бўлган лотерея билетларига ютуқлар чиқди.

Серия номерлари	Билет номерлари	Ютуққа чиққан буюмларнинг номи ва пул ютуғининг миқдори	Ютуққа чиққан буюмнинг нархи (сўм, тийин)
011706	106*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
017707	099*)	50 сўм пул ютуғи	—
017715	123*)	300 сўм пул ютуғи	—
017734	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
017775	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
017821	074*)	300 сўм пул ютуғи	—
017829	001*)	250 сўм пул ютуғи	—
017870	190*)	50 сўм пул ютуғи	—
017877	031*)	500 сўм пул ютуғи	—
017884	200*)	500 сўм пул ютуғи	—
017916	011*)	500 сўм пул ютуғи	—
017917	075*)	1000 сўм пул ютуғи	—
017943	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
017981	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
018022	022*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
018033	187*)	«Запорожец 968-М» автомашинаси	3998—00
018035	064*)	200 сўм пул ютуғи	—
018072	183*)	100 сўм пул ютуғи	—
018075	043*)	300 сўм пул ютуғи	—
018101	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
018130	084*)	100 сўм пул ютуғи	—
018144	184*)	100 сўм пул ютуғи	—
018165	072*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
018189	146*)	«Электроника» стол соати	40—00
018192	110*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
018201	190*)	100 сўм пул ютуғи	—
018206	166*)	50 сўм пул ютуғи	—
018224	185*)	50 сўм пул ютуғи	—
018232	088*)	Туристик чодир (4 ўринли)	119—00
018235	158*)	50 сўм пул ютуғи	—
018245	164*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
018300	094*)	50 сўм пул ютуғи	—
018309	188*)	50 сўм пул ютуғи	—
018325	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
018329	198*)	50 сўм пул ютуғи	—
018364	128*)	100 сўм пул ютуғи	—
018400	038*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
018406	065*)	200 сўм пул ютуғи	—
018411	087*)	200 сўм пул ютуғи	—
018424	047*)	1000 сўм пул ютуғи	—
018464	181*)	100 сўм пул ютуғи	—
018492	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
018494	170*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
018505	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
018538	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
018565	172*)	Туристик чодир (2 ўринли)	70—00
018593	180*)	500 сўм пул ютуғи	—
018600	012*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
018613	170*)	100 сўм пул ютуғи	—
018630	130*)	200 сўм пул ютуғи	—
018637	025*)	250 сўм пул ютуғи	—
018646	038*)	100 сўм пул ютуғи	—
018655	109*)	«Рига-13» мопеди	145—00
018657	026*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
018664	034*)	50 сўм пул ютуғи	—
018689	007*)	1000 сўм пул ютуғи	—
018724	080*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
018729	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
018737	121*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
018826	023*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
018846	054*)	200 сўм пул ютуғи	—
018942	119*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
018973	099*)	1000 сўм пул ютуғи	—
018999	028*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
019006	085*)	1000 сўм пул ютуғи	—
019022	062*)	«Рига-24» Дельта мопеди	265—00
019042	094*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
019043	100*)	«Электроника» стол соати	40—00
019048	155*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
019062	048*)	50 сўм пул ютуғи	—
019079	195*)	200 сўм пул ютуғи	—
019083	109*)	«Сатурн» гиламы (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3м)	360—00
019106	089*)	«Электроника» стол соати	40—00
019111	013*)	300 сўм пул ютуғи	—
019128	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
019200	062*)	250 сўм пул ютуғи	—
019248	194*)	200 сўм пул ютуғи	—
019281	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
019291	1—200	25 сўм пул ютуғи	—
019295	009*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
019319	057*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
019324	160*)	300 сўм пул ютуғи	—
019325	109*)	«Урал» ИМЗ.8.103 мотоцикли	1832—00
019331	046*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
019345	127*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқилган, 2×3 м)	102—00
019375	059*)	200 сўм пул ютуғи	—
019406	051*)	500 сўм пул ютуғи	—
019410	165*)	300 сўм пул ютуғи	—
019484	088*)	100 сўм пул ютуғи	—
019486	106*)	1000 сўм пул ютуғи	—
019515	154*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
019531	131*)	500 сўм пул ютуғи	—
019533	139*)	Туристик чодир (2 ўринли)	70—00
019570	072*)	250 сўм пул ютуғи	—
019588	155*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
019592	021*)	250 сўм пул ютуғи	—
019608	150*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
019633	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
019653	098*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
019688	052*)	100 сўм пул ютуғи	—
019695	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
019700	008*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
019717	010*)	200 сўм пул ютуғи	—
019724	011*)	«Жигули ВАЗ-21061» автомашинаси	9123—00
019797	030*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
019848	157*)	300 сўм пул ютуғи	—
019871	016*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
019921	068*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3м)	360—00
019935	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
019992	090*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
020000	152*)	500 сўм пул ютуғи	—
020055	084*)	500 сўм пул ютуғи	—
020071	124*)	«Москвич-412» автомашинаси	7397—00
020077	046*)	250 сўм пул ютуғи	—
020169	027*)	50 сўм пул ютуғи	—
020199	038*)	500 сўм пул ютуғи	—
020202	037*)	100 сўм пул ютуғи	—
020210	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
020215	1—200	25 сўм пул ютуғи	—
020239	006*)	50 сўм пул ютуғи	—
020293	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
020302	124*)	200 сўм пул ютуғи	—
020320	167*)	«Зенит-ТТМ» фотоаппарати	180—00
020321	177*)	«Урал» ИМЗ.8.103 мотоцикли	1832—00
020326	187*)	100 сўм пул ютуғи	—
020328	079*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
020333	059*)	300 сўм пул ютуғи	—
020337	046*)	50 сўм пул ютуғи	—
020369	122*)	1000 сўм пул ютуғи	—
020424	149*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
020432	151*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
020436	028*)	250 сўм пул ютуғи	—
020457	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
020460	114*)	50 сўм пул ютуғи	—
020486	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
020514	130*)	«Рига-24» Дельта мопеди	265—00
020525	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
020562	117*)	«Жигули ВАЗ-21013» автомашинаси	7260—00
020604	023*)	250 сўм пул ютуғи	—
020608	031*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
020614	030*)	500 сўм пул ютуғи	—
020642	108*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
020669	105*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
020746	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
020755	200*)	200 сўм пул ютуғи	—
020778	172*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
020782	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
020797	040*)	50 сўм пул ютуғи	—
020804	110*)	Туристик чодир (4 ўринли)	119—00
020809	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
020814	063*)	100 сўм пул ютуғи	—
020852	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
020864	168*)	500 сўм пул ютуғи	—
020901	018*)	«Рига-24» Дельта мопеди	265—00
020934	082*)	«Электроника» стол соати	40—00
020974	079*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
020981	032*)	50 сўм пул ютуғи	—
020988	103*)	Туристик чодир (4 ўринли)	119—00
020993	078*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
021017	011*)	«Жигули-ВАЗ-2105» автомашинаси	8300—00
021038	044*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
021040	069*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
021045	095*)	200 сўм пул ютуғи	—
021058	135*)	200 сўм пул ютуғи	—
021070	162*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
021086	128*)	1000 сўм пул ютуғи	—
021095	092*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
021144	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
021166	102*)	50 сўм пул ютуғи	—
021186	016*)	500 сўм пул ютуғи	—
021195	143*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
021219	023*)	200 сўм пул ютуғи	—
021231	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
021237	016*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2x3)	102—00
021242	141*)	«Электроника» стол соати	40—00
021258	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
021262	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
021339	015*)	50 сўм пул ютуғи	—
021355	055*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
021426	009*)	250 сўм пул ютуғи	—
021440	067*)	200 сўм пул ютуғи	—
021492	096*)	100 сўм пул ютуғи	—
021505	062*)	200 сўм пул ютуғи	—
021525	136*)	300 сўм пул ютуғи	—
021534	097*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
021537	076*)	300 сўм пул ютуғи	—
021581	180*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
021585	039*)	«Рига-13» мопеди	145—00
021597	147*)	500 сўм пул ютуғи	—
021602	004*)	200 сўм пул ютуғи	—
021626	020*)	300 сўм пул ютуғи	—
021644	177*)	100 сўм пул ютуғи	—
021655	106*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3)	360—00
021678	113*)	500 сўм пул ютуғи	—
021694	030*)	300 сўм пул ютуғи	—
021697	061*)	50 сўм пул ютуғи	—
021754	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
021789	031*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
021804	1—200	25 сўм пул ютуғи	—
021809	098*)	500 сўм пул ютуғи	—
021842	073*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
021873	036*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
021875	145*)	«Электроника» стол соати	40—00
021879	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
021903	134*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
021986	1—200	25 сўм пул ютуғи	—
021993	083*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
022006	001*)	100 сўм пул ютуғи	—
022038	143*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
022052	137*)	200 сўм пул ютуғи	—
022085	135*)	50 сўм пул ютуғи	—
022105	036*)	300 сўм пул ютуғи	—
022153	126*)	200 сўм пул ютуғи	—
022155	196*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
022161	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
022163	025*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3м)	360—00
022165	153*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3м)	102—00
022175	152*)	Туристик чодир (4 ўринли)	119—00
022186	042*)	«Урал» ИМЗ.8.103 мотоцикли	1832—00
022221	097*)	«Электроника» стол соати	40—00
022234	174*)	500 сўм пул ютуғи	—
022247	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
022261	023*)	250 сўм пул ютуғи	—
022264	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
022272	179*)	200 сўм пул ютуғи	—
022292	173*)	100 сум пул ютуғи	—
022336	186*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
022379	084*)	1000 сўм пул ютуғи	—
022398	071*)	250 сўм пул ютуғи	—
022400	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
022413	065*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
022426	020*)	250 сўм пул ютуғи	—
022430	098*)	«Электроника» стол соати	40—00
022434	068*)	250 сўм пул ютуғи	—
022504	003*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
022567	008*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
022605	149*)	50 сўм пул ютуғи	—
022613	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
022622	086*)	100 сўм пул ютуғи	—
022647	155*)	«Рига-13» мопеди	145—00
022674	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
022692	159*)	250 сўм пул ютуғи	—
022715	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
022768	164*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
022772	162*)	«Сатурн» гилами *ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3м)	360—00
022814	197*)	50 сўм пул ютуғи	—
022827	187*)	500 сўм пул ютуғи	—
022850	083*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
022901	018*)	«Урал» ИМЗ.8.103 мотоцикли	1832—00
022903	166*)	«Рига-13» мопеди	145—00
022911	109*)	200 сўм пул ютуғи	—
022933	198*)	500 сўм пул ютуғи	—
022952	118*)	1000 сўм пул ютуғи	—
023005	009*)	«Рига 24» Дельта мопеди	265—00
023021	005*)	200 сўм пул ютуғи	—
023030	108*)	50 сўм пул ютуғи	—
023073	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
023082	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
023083	196*)	300 сўм пул ютуғи	—
023096	128*)	250 сўм пул ютуғи	—
023129	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
023149	117*)	200 сўм пул ютуғи	—
023181	117*)	«Сатурн» гилами (ГДР да ишлаб чиқарилган, 2×3м)	360—00
023196	071*)	300 сўм пул ютуғи	—
023204	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
023212	176*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
023236	149*)	500 сўм пул ютуғи	—
023253	099*)	500 сўм пул ютуғи	—
023295	104*)	50 сўм пул ютуғи	—
023343	028*)	50 сўм пул ютуғи	—
023365	1—200	25 сўм пул ютуғи	—
023391	171*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
023441	130*)	200 сўм пул ютуғи	—
023525	057*)	Туристик чодир (2 ўринли)	70—00
023559	084*)	Туристик чодир (2 ўринли)	70—00
023571	021*)	«Таурас-211» телевизори	296—00

*) Шу серидаги билетларнинг қолган 199 номерига 1 сўмдан пул ютуғи чиқди.

ЮТУҚЛАРНИ ОЛИШ ТАРТИБИ:

1. Буюм ютуғи чиққан билетнинг эгаси хоҳласа шу буюмнинг қийматини нақд пул билан олиши мумкин.

2. «Жигули—ВАЗ-21061, 2105, 21013», «Москвич-412», «Запорожец-968 М» автомашиналари, «Урал» ИМЗ. 8.103 мотоцикллари, «Весна—211» магнитофонлари, ГДРда ишлаб чиқарилган гиламлар ва полослардан иборат буюм ютуқлари СССР жамғармалар банкининг Ўзбекистон республика банки нарядига биноан «Ўзбекбирлашув»нинг Тошкент базаси томонидан берилади. Қолган буюм ютуқлари жамғарма банкларида лотерея билети олдиндан текшириб кўрилгач жойлардаги магазинлар орқали берилади.

3. Ўзбекистон ССР пул-буюм лотереяси билетларига чиққан 1100 сўмгача бўлган ютуқларнинг қиймати иттифоқдош республикалар, область ва шаҳарларнинг жамғарма банкларида ҳам тўланаверади. Шу жамғарма банкларидан буюмларни талаб қилиб олиш мумкин.

4. Ютуқ чиққан лотерея билетларини кечи билан 1989 йил 30 июнгача топшириш керак. Шу муддатдан кейин лотерея билетлари ютуқ тўлаш учун қабул қилинмайди.

5. Бошқа иттифоқдош республикаларда ўтказиладиган пул-буюм лотереяси билетларини Ўзбекистон ССРнинг ҳамма шаҳарларидаги жамғарма банкларида текшириш ва ютуқларни шу банклар орқали олиш мумкин.

Бу жадвал расмий ҳужжат бўлиб, пул-буюм ютуқлари газетанинг навбатдаги сони чиққанидан кейин тўланади.

Эслатма: 1. Пул-буюм лотереяси бўйича ютуққа чиққан баъзи бир буюмларни ишлаб чиқариш тўхтатиб қўйилган бўлса, бундай буюмлар шунга ўхшаш бошқа маркадаги буюмлар билан алмаштирилади. Бу ҳолда берилаётган буюм қиймати лотереяга чиққан буюм ютуғининг баҳосидан арзон бўлса, нарх ўртасидаги фарқ қўшиб берилади.

Буюмларнинг чакана савдо нархи ўзгарган тақдирда буюм ютуқлари янги прейскурант кучга кирган вақтдан бошлаб янги нарх бўйича тўланади. Лотерея шартларида кўрсатилган «Жигули — ВАЗ—21061» автомашинаси шу модификациядаги «Жигули —ВАЗ-21063» автомашинаси билан алмаштирилиши мумкин. Бу ҳолда ютуқ эгасига нархлар ўртасидаги фарқ тўланади.

2. Агар буюм ютуғи чиққан лотерея билетларининг эгаси ютуқни нақд пул билан олишни истаса, унга лотерея шартларига биноан ютуқ қиймати тўланади.

Тираж комиссиясининг раиси — халқ депутатлари Наманган шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари — М. НИШОНОВ.

Тираж комиссиясининг масъул секретари — А. М. ҲАЙДАРОВ.

МУҲТАРАМ ГАЗЕТХОН! «ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»ГА 1989 ЙИЛ УЧУН ОБУНА БЎЛИШНИ ЛУТФАН ТАКЛИФ ЭТАМИЗ.

АГАР 7 СЎМ 80 ТИЙИН ТЎЛАСАНГИЗ, ЙИЛ ДАВОМИДА ГАЗЕТАНИНГ 300 СОНИНИ МУНТАЗАМ РАВИШДА ОЛАСИЗ. ОБУНА «СОЮЗПЕЧАТЬ» ИДОРАЛАРИДА, АЛОҚА БЎЛИМЛАРИДА, ИШ, ЎҚИШ, ЯШАШ ЖОЙИНГИЗДА ЖАМОАТЧИ МАТБУОТ ТАРҚАТУВЧИЛАР ТОМОНИДАН ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Газета дилкаш суҳбатдошингиз, ишончли сирдошингиз, маслаҳатгўйингиз бўлиши, сизни хурсанд ва хушнуд этишига таҳрир ҳайъати, журналистлар кафолат беришади.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»— «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул секретарь — 33-09-93, 32-56-26. Секретариат — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими —33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими —33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими —32-54-52. Таржима бўлимлари —32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими —33-81-42.

Р — 09992. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. А. 2082. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12